

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

สารนิพนธ์

ของ

ทรรศน์ ปูนวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2550

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

บทคัดย่อ

ของ

พรรณนีย์ ปูนวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2550

ทรรศน์ ปูนวงศ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา. สารนิพนธ์ ปร.ม.(นโยบายสาธารณะ)
กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำปัจจัยนโยบายเงินทดรอง
ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ และผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายเงินทดรอง
ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มที่หนึ่ง บุคลากรที่ปฏิบัติงานหน้าที่ในสำนักช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กลุ่มที่สอง ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ได้แก่
ประธานชุมชน กรรมการชุมชน และตัวแทนผู้อาศัยชุมชนสวนพลูพัฒนาโซน 1 - โซน 5

เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งสัมภาษณ์
ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ และแบบ
สัมภาษณ์ผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไป
ปฏิบัติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักตรรก ข้อเท็จจริง เปรียบเทียบข้อมูล เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ และนำ
ข้อมูลใหม่ มาวิเคราะห์หาข้อสรุป

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในการนำปัจจัยนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
ไปปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับตัวแปรอิสระในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ด้านการสื่อสารข้อความ ด้าน
ทรัพยากร ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน และด้านโครงสร้างระบบราชการ ส่วนผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจาก
การนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ควรพิจารณาถึง การให้บริการ
อย่างเป็นธรรม การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา การให้บริการอย่างพอเพียง การให้บริการอย่าง
ต่อเนื่อง

FACTORS AFFECTING PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION OF REIMBURSED
COMPENSATION FUND DISASTER VICTIMS : A CASE STUDY OF FIRE VICTIMS
SUANPLOOPATTANA COMMUNITY

AN ABSTRACT
BY
TRUS POONWONG

Present in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
At Srinakharinwirot University
May 2007

Trus Poonwong. (2007). Factors affecting public policy implementation of reimbursed compensation fund disaster victims : a case study of fire victims Suanploopattana community. Master's Project, M.P.A. (Public Policy). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Adviser. Prof. Jakratit Thanakom

The object of this research were to study affecting Factors public policy implementation of reimbursed compensation fund disaster victims and to analyze the performance of its implementation

Two group : officials (disaster victims assistance bureau Department of disaster prevention and mitigation), delegate fire victims Suanploopattana zone 1- zone 5 , were samples to be studied.

Research instruments were interview forms which was composed of factors affecting the implementation of disaster victims and the performance of its implementation. Data were analyzed through logical reason, facts and comparison for reclassification and conclusion.

The finding are as follows :

Important factor to be considered in implementing disaster victims policy are communication, resources, disposition, bureaucratic structure. Regarding its performance , equity service, timely service, ample service, continuous service

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
กรรมการควบคุมการสอบสารนิพนธ์ และเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ให้ความ
อนุเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบ
พระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยใน
การศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ขอขอบคุณพี่น้องชุมชนสวนพลูพัฒนา ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์
และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจ

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากความความรู้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา
มารดา ซึ่งเป็นที่เคารพยิ่ง และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ทรรศน์ ปูนวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ	6
การนำนโยบายไปปฏิบัติ	6
ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ	6
กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	7
ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวการนำนโยบาย ฯ	9
ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย	11
สรุประเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ ฯ 2546	13
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
กรอบความคิด	20
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	22
ปรากฏการณ์ของการศึกษา	22
วิธีการศึกษาปรากฏการณ์	23
การสร้างแนวคำถามการวิจัย	24
กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก	24
การประมวล และการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4 การนำเสนอผลการวิจัย	28
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรอง ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)	ด้านการซื้อข้อความ	28
	การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ	29
	ความชัดเจนของนโยบาย	29
	ด้านทรัพยากร	31
	บุคลากร	32
	ระบบสารสนเทศ	33
	สิ่งอำนวยความสะดวก	35
	ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน	36
	ผลกระทบด้านทัศนคติ	37
	สิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน	38
	ด้านโครงสร้างระบบราชการ	40
	การจัดองค์กร	40
	การเสนอผลการวิเคราะห์ผล การปฏิบัติการที่เกิดจากการ	
	นํานโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ	43
	การให้บริการอย่างเป็นธรรม	43
	การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา	45
	การให้บริการอย่างพอเพียง	45
	การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	46
5	บทสรุป	49
	สรุปผลการวิจัย	50
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	55
	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการวิจัย	56
	บรรณานุกรม	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก 59

ภาคผนวก ข 67

ภาคผนวก ค 69

ประวัติย่อผู้วิจัย 81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิด	21
2 โครงสร้างสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย	40

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในขณะที่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเพิ่มผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมทำให้สาธารณภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและหลากหลายและสลับ ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น น้ำท่วมฉับพลัน โคลนถล่ม แก๊สระเบิด เพลิงไหม้อาคารสูงหรือในเขตชุมชน อุบัติเหตุจากการจราจรและคมนาคมขนส่ง สารเคมีรั่วไหล สารกัมมันตภาพรังสี น้ำมันรั่วในทะเล เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสาธารณภัยต่าง ๆ นั้นไฟไหม้หรืออัคคีภัยเป็นสาธารณภัยประเภทหนึ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ก่อให้เกิดความสูญเสียและทรัพย์สิน และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อัคคีภัยสามารถเผาผลาญทรัพย์สินให้วอดวายในระยะเวลาไม่กี่ชั่วโมง และเป็นปัญหาสำคัญนำความสูญเสียมาสู่ประเทศ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ.2532-2546 สถิติการเกิดอัคคีภัยของประเทศไทยมีจำนวน 36,842 ครั้ง มูลค่าความเสียหายมากกว่า 19,000 ล้านบาท และจากการรวบรวมสถิติการเกิดอัคคีภัยในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2546 พบว่า มีจำนวน 367 ครั้ง มูลค่าความเสียหายมากกว่า 200 ล้านบาท (คู่มือการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น, 2548: 1) และในปีต่อมา เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2547 ได้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นในชุมชนสวนพลูพัฒนา แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ ซึ่งมีบ้านเรือนราษฎรปลูกอยู่อย่างหนาแน่น ในเนื้อที่ 20 ไร่ ของกรมธนารักษ์ และต้องใช้เวลานานกว่า 4 ชั่วโมงจึงจะควบคุมเพลิงไว้ได้ หลังเผาผลาญบ้านเรือนราษฎรในบริเวณนั้นเสียหายไปกว่า 900 หลังจากทั้งหมด 982 หลัง และเพลิงต่ารวจจำนวน 50 ห้องเสียหายไปด้วย ส่งผลให้ประชาชนกว่า 6,000 คนต้องไร้ที่อยู่แต่ไม่มีผู้ใดเสียชีวิต(หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, ฉบับประจำวันที่ 24 เม.ย. 2547)

จากกรณีเพลิงไหม้ดังกล่าวกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อาศัยอำนาจตามข้อ 16 (1) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และต้องให้การช่วยเหลือโดยเร่งด่วนโดยการเบิกจ่ายช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยไม่เกินปีงบประมาณ 2547 ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็ก หรือภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเฉพาะหน้า (ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงวันที่ 6 ส.ค. 2547) และการดำเนินงานตามระเบียบเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยดังกล่าว มีกระทบกับประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติจากอัคคีภัยเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การดำเนินงานของสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้ คือ 1) การให้บริการอย่างเป็นธรรม หมายถึงให้ความช่วยเหลือที่มีความเสมอภาคและเสมอหน้าแก่ผู้ประสบภัย 2) การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา หมายถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยใช้เวลาน้อยที่สุด 3) การให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึงการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมสามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยได้อย่างครบถ้วน ตามสภาพปัญหาของผู้ประสบภัย 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึงการให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจรจนกว่าผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ(คู่มือปฏิบัติราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2545:145) ดังนั้นจากเงื่อนไขช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงานที่จำกัดภายในปีงบประมาณ 2547 และการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา และศึกษาผลการปฏิบัติการที่เกิดจากนโยบายเงินทดรองช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและเป็นข้อมูลการพัฒนางานสงเคราะห์ผู้ประสบภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

ปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติและผลของการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีชุมชนสวนพลูพัฒนาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา
2. ศึกษาผลการปฏิบัติการที่เกิดจากการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาด้านแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดกรอบในการวิจัย นโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
2. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้มีส่วนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้เสีย ผู้เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติ ตามนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพุดพัฒนา เท่านั้น
3. ศึกษาวิจัยครั้งนี้ในช่วง พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2548

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านการสื่อสารข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และด้านโครงสร้างระบบราชการ
2. ผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจาก การนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ จะประสบผลสำเร็จจะต้องพิจารณาและคำนึงจาก การให้บริการอย่างเป็นธรรม การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ และการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ที่มีต่อผู้ประสบอัคคีภัยหรือสาธารณภัย

นิยามศัพท์

1. เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย หมายถึง ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546
2. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง หน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจในการจัดทำแผนแม่บท วางมาตรการ ส่งเสริมสนับสนุน การป้องกัน บรรเทาและฟื้นฟูจากสาธารณภัย
3. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4. **สาธารณภัย** หมายถึง ภัยอันตรายอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ในที่นี้จะหมายถึง อัคคีภัยเท่านั้น

5. **ผู้ประสบอัคคีภัยหรือผู้ประสบภัย** หมายถึง บุคคล หรือครอบครัวผู้ได้รับความผลกระทบ หรือได้รับความเสียหายจากอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

6. **การสื่อข้อความ** หมายถึง การสื่อสาร การถ่ายทอดนโยบาย คำสั่ง ข้อสั่งการ ระเบียบ ผู้เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติและรวมถึงการ ความเที่ยงตรง ความชัดเจนของ คำสั่ง ข้อสั่งการ ระเบียบ ของนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

7. **การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ** หมายถึง การสื่อสารถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ของ ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย

8. **ความชัดเจนของนโยบาย** หมายถึง ชัดเจน ความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของ นโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

9. **ด้านทรัพยากร** หมายถึง ด้านบุคลากร ระบบสารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวก ใน ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา

10. **ด้านบุคลากร** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ชุมชนสวนพลูพัฒนา

11. **ระบบสารสนเทศ** หมายถึง ข้อมูล ระบบรายชื่อผู้ประสบภัย หรือระบบบัตรประจำตัว ครอบครัวผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา

12. **สิ่งอำนวยความสะดวก** หมายถึง สถานที่ หรือเครื่องมือ หรือสาธารณูปโภค ในการ ปฏิบัติงานตามนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชน สวนพลูพัฒนา

13. **ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ** หมายถึง การปฏิบัติในหน้าที่ และสิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน ตามนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู พัฒนา

14. **สิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน** หมายถึง สิ่งจูงใจ รางวัล อาหาร หรืออื่น ๆ ที่ให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู พัฒนา

15. **ด้านโครงสร้างระบบราชการ** หมายถึง การจัดองค์กร โครงสร้างองค์กร การแบ่งส่วนราชการ ของสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรรมาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

16. **การให้บริการอย่างเป็นธรรม** หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ที่มีความเสมอภาคอย่างเป็นธรรม

17. **การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา** หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย ที่ใช้เวลาน้อยที่สุด และมีประสิทธิภาพ

18. **การให้บริการอย่างเพียงพอ** หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัย ได้อย่างครบถ้วน ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

19. **การให้บริการอย่างต่อเนื่อง** หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจรแก่ผู้ประสบภัย จนกว่าจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการบริการสังคมด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1. ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงานเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

2. ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลเสนอแนะกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดการด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัยให้เหมาะสมกับประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1 แนวคิด การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

3 สรุประเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5 กรอบความคิด

1 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)

การวิจัยความหมายเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นที่การแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อวิเคราะห์บทเรียน พัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ(วรเดช จันทรศร, 2539 : 486-504) เป็นแนวความคิดที่มีปรากฏการณ์อยู่ในสาขาสังคมศาสตร์มาเป็นเวลานาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้นเพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ทั่วไปได้ (Gunn And Hongwood, 1984:12) ผลงานที่ได้ศึกษาเจาะลึกวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ของเพรสแมน และวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky, 1973) ชื่อ "Implementation" กลายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ทำให้มีผลงานของนักวิชาการรุ่นหลังตามอีกจำนวนมาก

ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ก่อนที่จะอธิบายความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขออธิบายเกี่ยวกับนโยบายเพื่อประกอบความเข้าใจ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายมีองค์ประกอบที่สำคัญคือเป้าหมาย วิธีทางและกลไกของนโยบาย สำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายนั้นอาจพิจารณา ได้จากความหมายหรือคำจำกัดความต่าง ๆ ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

กุลธน ธนาพงศธร (2539:19) ได้อธิบายลักษณะของนโยบายว่านโยบายมีลักษณะอันเป็นการแสดงออกให้เป็นประโยชน์ หรือคุณค่าทางสังคมตามวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายอยู่ด้วยการกำหนดคนนโยบายจึงมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ทั้งประสิทธิภาพของงานและความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชน

กรมการปกครอง (2510:12) อ้างอิงใน ศรีทัตทิมา พานิชพันธ์(2541:4) ได้ให้ความหมายของนโยบาย(Policy) คือแนวปฏิบัติซึ่งระบุคุณค่าหรือประโยชน์อันพึงได้รับการปฏิบัติ นโยบายเป็นแนวบริหาร เป็นแนวกำหนดวิธี กระบวนการ การวางแผน และการกำหนดโครงการเพื่อให้สำเร็จวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจงหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของความมุ่งหมาย คำว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ(Policy implementation) นั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิ

เจตน์ ธนวัฒน์ (2539 :26) กล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึง การดำเนินการของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งที่จะให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายตามอาณัติของนโยบายบรรลุผลสำเร็จโดยตรง ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินการดังกล่าวจะต้องสังเกตและตรวจสอบได้จากปรากฏการณ์ที่เป็นจริง

วรเดช จัทรศร (2541:3) ได้ให้ความเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า"องค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งมวลปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่นั้นเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจในเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้"

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากความหมายและคำนิยามที่นักวิชาการต่างๆ ได้ให้ไว้ซึ่งมีความเห็นที่คล้ายคลึงกันตามที่มีการให้ความหมายข้างต้นกล่าวคือมุ่งศึกษากระบวนการในการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อยกระดับความสามารถขององค์การที่รับผิดชอบนโยบายให้สามารถผลักดันกิจกรรมการดำเนินการตามนโยบายให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้ทั้งนี้จะต้องสามารถตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จเหล่านั้นได้โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย

ประการแรก การพิจารณาผลลัพธ์ของนโยบายของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยมุ่งให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามเป้าประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้

ประการที่สอง การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมายต่อการตัดสินใจในนโยบายของผู้กำหนดนโยบาย หากนโยบายใดกลุ่มเป้าหมายไม่ยินยอมที่จะปฏิบัติตาม จะก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

ประการที่สาม พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ เพื่อจำแนกว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบทางบวกหรือทางลบ ถ้าเป็นผลกระทบทางลบจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ประการที่สี่ พิจารณาผลกระทบจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจในนโยบายซึ่งผู้ตัดสินใจในนโยบายจะประเมินได้ว่าเป็นผลกระทบที่พึงปรารถนาหรือไม่

ประการสุดท้าย การประเมินกระบวนการทางการเมืองที่มีบทบาทในการบัญญัติกฎหมาย เพื่อพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะชี้ให้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้ การวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในช่วงเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ยังไม่มีทฤษฎี หรือตัวแบบใดเป็นที่ยอมรับร่วมกันในหมู่นักวิชาการด้านนี้ มาโจเน (Majone) อ้างอิงในเจตน์ ธนวัฒน์ , (2538 :26-28) ได้สรุปแนวทางการพิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดนโยบาย กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความเห็นที่แตกต่างกัน 3 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งซึ่งแยกออกจากองค์การกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากการกำหนดนโยบาย ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำสั่ง หรือโครงการที่ได้กำหนดเป้าหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ไว้แล้ว ไปดำเนินการให้บรรลุผลตามที่กำหนดนั้นซึ่ง มาโจเน (Majone) เรียกการศึกษาในแนวทางนี้ว่า “Implementation as Control or Rational Model or Classical Model” มาโจเน (Majone) อ้างอิงในเจตน์ ธนวัฒน์ (2535, 26) อธิบายว่า แนวทางการศึกษานี้ประกอบด้วย

1) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การระบุถึงรายละเอียดของแผนต่างๆ และแนวการควบคุมอย่างมาก

2) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีการกำหนดขอบเขตของแต่ละฝ่ายและแยกจากกัน

3) การกำหนดนโยบายเป็นเรื่องของการเมือง ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่ใช่เรื่องของการเมือง แต่จะเป็นเรื่องทางเทคนิค

4) เน้นในเรื่องการให้คำแนะนำ การออกคำสั่ง หรือการให้ความยินยอม

5) การดำเนินการตามนโยบายจะเป็นไปในแนวทางเดียว คือ จากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง (Top Down) ตามลำดับขั้นของการจัดโครงสร้างขององค์การ

การศึกษาแนวโน้มในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักเป็นการศึกษาเพื่ออธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว นักวิชาการที่ศึกษาตามแนวโน้มนี้ได้แก่ แมซแมนเนียน (Mazmanian) ซาบาเทียร์ (Sabatier) ไรน์ (Rein) โรบินowitz (Robinovitz) และแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn)

แนวทางที่ 2 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการกำหนดนโยบายไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายมักได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในแนวทางที่ 2 นี้เรียกว่า แบบปฏิสัมพันธ์ เป็นแบบที่เน้นกระบวนการโดยพิจารณาว่าในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติแสดงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะพยายามเข้าแทรกแซงนโยบายมีการเจรจาต่อรองปรับเปลี่ยนเป้าหมายและวิธีการให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันในระหว่าง Actor เหล่านี้ ซึ่งการ ศึกษาในแนวทางนี้ จะมีลักษณะตามที่มาโจเน (Majone) อ้างอิงใน เจตน์ ธนวัฒน์ (2538: 27) ได้อธิบาย

แนวทางที่ 3 เห็นว่าวิวัฒนาการได้ (Implementation as Evolution) เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในลักษณะของกระบวนการวิวัฒนาการที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ไม่มีการกำหนดเป้าหมายนโยบาย แต่เป้าหมายและวิธีการต่างๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ และสถานการณ์ในการปฏิบัติ

ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2540, หน้า 101-118) พบว่ามีปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

1. ลักษณะของนโยบาย

1.1 ประเภทของนโยบาย แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (1975) เสนอว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายขึ้นอยู่กับประเภทของนโยบาย จะประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อนโยบายนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันตามวัตถุประสงค์ในระดับสูง

1.2 ผลประโยชน์สัมพันธ์ของนโยบายนั้น ๆ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (1975) กล่าวว่า น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นจะผลักดันให้เกิดขึ้นมา จะมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

1.3 ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ประสพการณ์ที่ผ่านมาและความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบของนโยบายนั้นส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับขีดขั้นของความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับค่านิยมและประสพการณ์ที่ผ่านมาเป็นสำคัญ

1.4 ความเป็นไปได้ในการทดลองปฏิบัติ วูล์ดริจซ์ (1982) เสนอว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายบางส่วนจะขึ้นอยู่กับนโยบายนั้นสามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้ก่อนหรือไม่ ถ้าสามารถนำไปทดลองปฏิบัติก่อนจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า นโยบายที่ไม่สามารถทดลองก่อนได้

1.5 ความเห็นผลได้ของนโยบายนั้น วูล์ด ริจซ์ (1982) เสนอว่า นโยบายที่สามารถส่งผลให้เห็นได้ชัดเจนจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่า นโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน

1.6 คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ วีปา (1974) มีความเห็นว่า การควบคุมดูแลและประเมินผลนโยบายอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนโยบายนั้น

2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง
4. ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี
5. ความเพียงพอของทรัพยากร
6. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
7. ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ดังนี้
8. ผลผลิตของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่กฎระเบียบ มาตรฐานการปฏิบัติงานและการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวกับการวินิจฉัย
9. การยอมรับปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมายต่อผลผลิตนโยบาย
10. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากผลผลิตนโยบายจะเป็นส่วนแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายบรรลุเป้าหมายหรือไม่

11. ผลกระทบตามการรับรู้ของผลผลิตของนโยบายในส่วนที่จะเป็นการประเมินถึงผลกระทบของนโยบายโดยระบบการเมือง การรับรู้ของกลุ่มผู้มีสิทธิออกเสียงกับกลุ่มผู้นำในระบบนโยบาย

12. การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสาระสำคัญของนโยบาย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในหลายทางคือการเปลี่ยนแปลงโดยหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อันเนื่องมาจากผลกระทบตามการรับรู้หรือการเปลี่ยนแปลงในลำดับเป้าหมายของนโยบายโดยกลุ่มผู้นำ

2.3 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions between Factor Model) เป็นตัวแบบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้นำเสนอโดย George C. Edwards III (1980: p.148) เห็นว่าการศึกษาแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติเริ่มต้นจากความเป็นนามธรรมด้วยคำถาม อะไรคือเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบาย และอะไรคืออุปสรรคเบื้องต้นต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการตอบคำถามดังกล่าว Edwards ได้เสนอให้พิจารณาจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

1 การสื่อสารข้อความ (Communication)

สมบัติ อารังธัญวงศ์ อ้างถึง จอร์จ ซี เอดเวิร์ด (George C. Edward III 1980 : 148) ว่า การสื่อสารข้อความเพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีประสิทธิผล ผู้ที่รับผิดชอบในการตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องรู้ว่าตนกำลังจะทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสมจะต้องมี

1.1 การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ (Transmission) หมายถึง คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ถูกถ่ายทอดสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย (Clarity) หมายถึงนโยบายต้องมีความชัดเจนความเที่ยงตรงและมีความคงเส้นคงวา(Consistency)เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติต้องรู้ว่าตนทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจน เที่ยงตรง สรุปได้ว่าการตัดสินใจตามนโยบาย และคำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความเที่ยงตรงมากเพียงใดไปสู่ผู้ปฏิบัติ จะยิ่งทำให้โอกาสของการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จสูง ถ้าเกิดความผิดพลาดในการถ่ายทอดข้อความไปสู่ผู้ปฏิบัติ นั่นคือสาเหตุเบื้องต้นของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น การสื่อสารความหมายจะส่งผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2 ทรัพยากร (Resources) ในการจัดสรรทรัพยากรให้ประสบผลในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะต้องมีลักษณะของทีมงาน หรือบุคลากรซึ่งจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งระบบสารสนเทศ ระบบการจัดเก็บข้อมูล การนำข้อมูลมาใช้งาน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ในการศึกษาถึงปัจจัยทรัพยากรที่มีผลการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไปนี้

2.1 บุคลากร (Staff) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีเพียงพอหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคลากรที่ไม่เพียงพอ่อมเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เอดเวิร์ด (Edwards) อ้างใน ศุภชัย ยาวะประภาส (2539: 112) กล่าวว่า จำนวนบุคลากรที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติ ตามปกติจะต้องขอเพียงพอต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหากขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

2.2 ระบบสารสนเทศ (Information) หมายถึง ระบบข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การสื่อสาร ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หรือบริการ เอดเวิร์ด (Edwards) อ้างใน ศุภชัย ยาวะประภาส (2539: 112) กล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ทำการ ที่ดินหรือเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ จะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เช่นเดียวกับการขาดแคลนงบประมาณและกำลังคน

ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยทาง ด้านบุคลากร ระบบสารสนเทศ อำนาจสั่งการและความร่วมมือ และปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3 ทักษะของผู้ปฏิบัติ (Disposition or attitude)

ผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญจะอธิบาย คือ ผลกระทบของทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติในหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามหน้าที่ รับผิดชอบ และสิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติตามทัศนะของ ไบรอันท์ และไวท์ (Bryant and White. 1982:112-114) นั้นจะปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เช่น ทรัพยากรไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบ การต้องเผชิญกับความต้องการของกลุ่มประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่อการบริการของภาครัฐที่มีมาก ขึ้นเรื่อย ๆ เป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน ไม่ชัดเจนก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติงานนั้นมักจะเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภายใต้

สภาวะความเป็นจริงของการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขหลายประการทั้งประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของหน่วยงานและ ส่วนสุดท้ายก็คือกลุ่มของข้าราชการระดับปฏิบัติ ที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติข้างต้น คือ

3.1 ผลกระทบของทัศนคติ ของผู้ปฏิบัติ รวมถึง ความรู้ คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติ งาน เกี่ยวข้องกับนโยบาย ความรู้ ความสามารถ ที่ผู้ปฏิบัติพึงมี ซึ่งประกอบด้วย 8 ประการ (Lippitt. 1958 : 288 อ้างใน อาคม ใจแก้ว 2533 : 45) ว่าประกอบด้วย 1)ความสามารถและทักษะ 2) ความรู้ทางทฤษฎี 3) ความรู้ทางจริยธรรม 4)ความสามารถในการให้คำแนะนำ 5)ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ 6)ความรู้และเข้าใจมนุษยและสังคม 7)ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานท่ามกลาง บุคคลหลากหลายลักษณะ 8)ความรู้และความเข้าใจในวัตถุประสงค์และนโยบาย

3.2 การปฏิบัติในหน้าที่ เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติที่จะ พิจารณา ได้จากพฤติกรรมการทำงานบริการแก่ประชาชน เช่น การปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ความ เหน็ดเหนื่อย การมีความตั้งใจในการบริการแก่ประชาชน การไม่มีคติต่อกลุ่มเป้าหมาย และมีความ บรรณาในปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้ปฏิบัติรับผิดชอบให้สำเร็จ

3.3 สิ่งจูงใจการปฏิบัติ โดยมีสิ่งจูงใจหรือกระตุ้นเพื่อเป็นแรงเสริม เพื่อการปรับตัว ลิปสกี (Lipsky)อ้างถึง อาคม ใจแก้ว(2533:47) ว่าการปรับตัวของผู้ปฏิบัตินั้น ได้แก่ ผู้ปฏิบัติ จะต้องพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับความไม่แน่นอน หรือปฏิบัติงานยืดหยุ่นตามสภาวะ แวดล้อมนั้น จึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติจะมีผลต่อปัจจัยย่อย 3 ประการ คือ ผลกระทบ ของทัศนคติ การปฏิบัติในหน้าที่ และสิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน ของผู้ปฏิบัติ

4 โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic structure)

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้อง ของกับองค์กร หรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะโครงสร้างของหน่วย งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งนำมาพิจารณาในที่นี้ 2 ส่วน คือ

4.1 มาตรฐาน กฎ ระเบียบองค์กร หมายถึง มาตรฐานหรือระเบียบปฏิบัติขององค์กรที่ ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนโยบายที่ถือปฏิบัติ หรือรูปแบบที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

4.2. การจัดองค์กร หมายถึง รูปแบบ โครงสร้างองค์กร หรือหน่วยงานที่ ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับนโยบาย หรือการส่วน ๆ ราชการ สำนัก กอง ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานตาม นโยบาย

ฉะนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติภายใต้ปัจจัยย่อย มาตรฐาน กฎ ระเบียบองค์กร และการจัดองค์กร มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำ นโยบายไปปฏิบัติ

3. สรุประเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

การช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย รัฐบาลได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมและจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ละรายโดยคำนึงถึงฐานะ ความจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติสามารถผ่านคลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้าลง มิใช่เป็นการชดเชยค่าเสียหาย โดยจะพิจารณาช่วยเหลือ ดังนี้

1) ประเภทช่วยเหลือเป็นเงินสด ได้แก่ ค่าจัดการศพของครอบครัวผู้ประสบภัยพิบัติที่เสียชีวิต ค่ารักษาพยาบาลตามความจำเป็นเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับคนไทยที่ประสบภัยพิบัติซึ่งถึงแก่สิ้นเนื้อประดาตัว เงินสมทบจัดซื้อสัตว์เลี้ยงใช้งาน ได้แก่ โค กระบือ หรือเงินสมทบ จัดซื้อพันธุ์สัตว์ในครัวเรือนบางประเภท เช่น สุกร เป็ด ไก่ ทดแทนที่ตายไปตามความจำเป็นของแต่ละครอบครัว

2) ประเภทสิ่งของ ได้แก่ วัสดุสมทบสร้างหรือซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของราษฎร ที่ได้รับความเสียหาย วัสดุสมทบหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของภิกษุสงฆ์สามเณรในวัดที่ได้รับความเสียหาย การช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค ยารักษาโรค เครื่องครัว เครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้อื่น ๆ ที่จำเป็นแก่ครอบครัว

3) ประเภทบริการ ได้แก่ จัดเลี้ยงอาหารตามความจำเป็น จัดสร้างหรือดัดแปลงที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ จัดการให้การรักษายาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาลหรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการรักษายาบาลโรคทางกายและจิต ณ จุดเกิดเหตุ ซึ่งรวมทั้งจัดให้มีไฟฟ้า น้ำบริโภคและใช้สอย ห้องน้ำ โรงครัว และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย

เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๘

(๒) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับการจ่ายเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๒ และระเบียบเงินทดรองของทางราชการทหาร

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัยอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้งภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ไฟป่า ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายกองกำลังจากนอกประเทศหรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการตลอดจนภัยอื่นๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐ

“ฉุกเฉิน” หมายความว่า เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

“ผู้ประสบภัยพิบัติ” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และให้หมายความรวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่นั้นด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร” ให้หมายความรวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการปศุสัตว์และด้านการประมงด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระยะสั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัตินั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนพิการซึ่งหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตพิการ หรือบาดเจ็บจากภัยพิบัติ การขนย้ายครอบครัว และการส่งเสริมอาชีพระยะสั้นแก่ครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำและการส่งต่อให้แก่

หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ อันเป็นการจำเป็นเพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

“การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านกายและจิต ซึ่งประกอบด้วยการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสาธารณสุขที่จำเป็น เพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑	ว่าด้วย เงินทดรองราชการ
หมวด ๒	ว่าด้วย คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
หมวด ๓	ว่าด้วย การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
หมวด ๔	ว่าด้วย การจ่ายและการขอใช้เงินทดรองราชการ
หมวด ๕	ว่าด้วย การจัดหาและการควบคุมพัสดุ

บทเฉพาะกาล

(รายละเอียด ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ ฯ ดู ภาคผนวก ค)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนะ พรหมดวง (2541) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาในการใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ : ศึกษากรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการและอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยของผู้ปฏิบัติงาน และใช้การวิจัยแบบสำรวจ เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่แบบสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 189 คน ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างระหว่างระดับหน่วยงานที่ต่างกันกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อปัญหาในการใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และพบว่ามีปัญหาในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่มีอยู่ในหน่วยงานไม่เพียงพอ และหน่วยงานจะต้องเพิ่มจำนวนของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและมีความรวดเร็วเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ ผลการวิจัยแสดงออกมาตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาจำนวนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่เพียงพอ โดยหน่วยงานท้องถิ่นต้องเสนอขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ จากหน่วยงานส่วนกลางต่อไป

ธัญลักษณ์ วรวินิต (2542) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สินจากอัคคีภัย สำหรับอาคารสูง เขตกรุงเทพมหานคร ของกองบังคับการตำรวจดับเพลิง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สินจากอัคคีภัย สำหรับอาคารสูง ของกองบังคับการตำรวจดับเพลิง และแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกองบังคับการตำรวจดับเพลิง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางไปเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนจากอัคคีภัยในอาคารสูง เขตกรุงเทพมหานครในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและการวิจัยภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ทำการศึกษาซึ่งกลุ่มประชากรที่ในการศึกษาครั้งนี้ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตกลุ่มประชากรที่จะศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการจากกองกำกับการ รวมถึงการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจบริหารระดับสูงของกองบังคับการตำรวจดับเพลิงจำนวน 6 ท่าน รวมจำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้น 283 นาย ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ **ข้อมูลทั่วไป** เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายบริหารมีอายุอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 41 ปีขึ้นไป จำนวน 18 นาย คิดเป็นร้อยละ 9.3 ฝ่ายปฏิบัติการอาบุเฉลี่ย 41 ปีขึ้นไปเช่นกัน จำนวน 67 นาย คิดเป็นร้อยละ 43.5 เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายบริหารจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 16 นาย คิดเป็นร้อยละ 8.2 ฝ่ายปฏิบัติการจบการศึกษาระดับปริญญาตรี 130 นาย คิดเป็นร้อยละ 67.0 เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายบริหารรับราชการเป็นตำรวจดับเพลิงนาน 20 ปีขึ้นไปจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ฝ่ายปฏิบัติการรับราชการเป็นตำรวจดับเพลิงนาน 20 ปีขึ้นไปจำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 27 **ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกองบังคับการตำรวจดับเพลิง** 1) ปัญหาด้านงบประมาณ เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด เนื่องจากตำรวจดับเพลิงไม่ได้รับความเห็นชอบด้านการปรับเงินเดือน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเลี้ยงชีพและค่าล่วงเวลา 2) การปฏิบัติการกิจของตำรวจดับเพลิง มักไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของ ผู้ครอบครองอาคาร วิศวกร บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องในอาคารสูง รวมทั้งภาครัฐและเอกชนที่ร่วมปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการร่วมปฏิบัติงานเท่าที่ควร 3) เนื่องจากเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จัดหา มีจำนวนมากเกินความจำเป็น และไม่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการใช้งาน 4) ปัญหาด้านบุคลากร เป็นปัญหาสำคัญอันดับ 4 เจ้าหน้าที่ตำรวจดับเพลิงส่วนใหญ่ ยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการ ครอบคลุมหน่วยงานนี้เป็นงานด้านบริหารประชาชนไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนจับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากต้องการเป็นตำรวจที่แท้จริงตามที่ได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้มาในด้านการใช้อาวุธและถืออาวุธปืน มากกว่ามาถือหัวฉีดน้ำดับเพลิง ไม่ต้องการเป็น “ผู้รับจ้างดับไฟ” ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เป็นปมด้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจดับเพลิงทั่วไป **แนวทางการแก้ไขปัญหา** 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจดับเพลิงควรได้รับการแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณอย่างเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงภัยต่อชีวิต อาจพิจารณาหรือทบทวนสภาพในร่างกายนส่วนใดส่วนหนึ่งที่สำคัญได้ เมื่อเจ้าหน้าที่ประสบภัยจากการปฏิบัติการ ควรได้รับการดูแลจากผู้บังคับบัญชาในทันที เพื่อขวัญและกำลังใจที่ดีของกำลังพล นอกจากนี้ควรดูแลสวัสดิการต่าง ๆ ให้พอเพียงต่อการดำรงชีพอีกด้วย 2) ควรแก้ไขด้วยวิธีการเชิงรุก คือหน่วยงานต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์สู่ชุมชนทุกระดับ เพื่อให้ได้รับความสนใจและความร่วมมือที่ดี อย่างเปิดเผย รวบรวมประชาชนเข้ามาหาหน่วยงานเช่นทุกวันนี้ ทุกอย่างก็จะสายเกินการแก้ไข 3) การจัดซื้อ ควรใช้งบประมาณอย่างประหยัด เพื่อให้ได้เครื่องมือเครื่องใช้และอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ใช้สอยได้คุ้มประโยชน์ เหมาะสมกับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพใน

สถานการณ์จริง และมีจำนวนที่พอเพียงกับความต้องการ 4) ด้านบุคลากรเป็นการแก้ไขที่ยากมาก เพราะคนไม่ใช่วัสดุสิ่งของ คนเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจ มีสมอง มีความรู้สึกนึกคิด การแก้ไขคือ ต้องสร้างจิตสำนึกในระบบคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นตำรวจดับเพลิง มีความรักความต้องการเป็นตำรวจดับเพลิงด้วยจิตและวิญญาณ มีความสุขในการดับและควบคุมเพลิงให้สงบอยู่ในอำนาจ มีความพอใจที่เห็นประชาชนมีความปลอดภัยทั้งชีวิต ทรัพย์สินจากอัคคีภัยด้วย

ดิชา คงศรี (2544) ศึกษาเรื่อง ประเมินประสิทธิผลในการนำนโยบายการป้องกันอัคคีภัยในอาคารไปปฏิบัติ โดยศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อประเมินประสิทธิผลในการนำนโยบายการป้องกันอัคคีภัยในอาคารไปปฏิบัติ โดยศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลในการนำนโยบายการป้องกันอัคคีภัยในอาคารไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การติดตามกำกับดูแล ความเพียงพอด้านงบประมาณ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร

การศึกษานี้ได้ใช้สำนักงานเขต 50 สำนักงานเขต เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากหัวหน้าฝ่ายโยธา สำนักงานเขตละ 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานอาคาร สำนักงานเขตละ 1 คน นายตรวจอาคาร สำนักงานเขตละ 2 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) การติดตามกำกับดูแลนโยบาย ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการนำนโยบายการป้องกันอัคคีภัยในอาคารไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 2) ความชัดเจนของนโยบาย และความเพียงพอด้านงบประมาณ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการนำนโยบายการป้องกันอัคคีภัยในอาคารไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จุฑาภรณ์ นวลโย (2548) ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและบรรเทาปัญหาอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุความเสียหาย และรูปแบบการกระจายตัวทางพื้นที่ของการเกิดอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา 2) ศึกษาปัจจัยความอ่อนแอและของเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา 3.) วิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการป้องกันและบรรเทาอย่างเหมาะสม งานวิจัยนี้มีวิธีการศึกษาจากเอกสารที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลสถิติการเกิดอัคคีภัยระหว่างปี พ.ศ. 2538 -2547 โดยทำการศึกษาเฉพาะอัคคีภัยที่ทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคาร และทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา ส่วนการวิจัยภาคสนามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อลงตำแหน่งอาคารต่าง ๆ ที่เคยเกิดเหตุและจากการเก็บแบบสอบถามประชาชน

เจ้าหน้าที่ดับเพลิง ผลการศึกษาพบว่า อัคคีภัยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครราชสีมา เกิดขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538-2547 เป็นจำนวนทั้งหมด 312 ครั้ง สร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินของประชาชนคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยประมาณ 6 ล้านบาทต่อปี จำนวนอัคคีภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 127 ครั้ง เป็นอัคคีภัยที่สามารถระบุสาเหตุของการเกิดได้ โดยพบว่าอัคคีภัยส่วนใหญ่เกิดจากอุบัติเหตุ นอกจากนั้นยังพบว่าอัคคีภัยมักเกิดขึ้นในช่วงบ่ายและค่ำเป็นส่วนใหญ่ และอัคคีภัยจะเกิดมากในช่วงฤดูหนาว สำหรับรูปแบบการกระจายทางพื้นที่ของอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา มีลักษณะการกระจายตัวทางพื้นที่แบบเกาะกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าอัคคีภัยที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มักเกิดในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกันอยู่บ่อยครั้ง การศึกษาปัจจัยความอ่อนแอทางพื้นที่ของเทศบาลนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ความอ่อนแอของสิ่งปลูกสร้าง ความอ่อนแอของการใช้ที่ดิน ความอ่อนแอของการเข้าถึง ความอ่อนแอของการประกอบกิจกรรม ความอ่อนแอของคน พบว่าอัคคีภัยส่วนใหญ่ในพื้นที่เกิดขึ้นกับอาคารคอนกรีตเป็นส่วนใหญ่ อัคคีภัยจะเกิดมากกับการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับอาคารที่มีความสูง 1-4 ชั้น และเกิดขึ้นมากบริเวณถนนสายย่อย และมีอัคคีภัยขึ้นกับโรงงานอุตสาหกรรมและปั้มน้ำมัน อัคคีภัยส่วนใหญ่อยู่บริเวณพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นปานกลาง แต่บริเวณที่มีความหนาแน่นประชากรสูงและลักษณะอาคารไม้ก็ยังคงถือว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอัคคีภัย การวิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีระดับความเสี่ยงต่ออัคคีภัยต่ำ โดยเป็นพื้นที่บริเวณกว้างครอบคลุมทุกเขตตำบลเพลิงในเขตเทศบาล พื้นที่เสี่ยงต่ออัคคีภัยปานกลาง ส่วนใหญ่จะอยู่ใจกลางเทศบาล และออกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันตกเฉียงใต้ของเทศบาล และตามถนนสายสำคัญเป็นส่วนใหญ่ ส่วนพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในระดับสูง ส่วนใหญ่จะเกาะกลุ่มกันเป็นพื้นที่เล็ก ๆ กระจายตัวในทุกเขตตำบลเพลิง

ผลการศึกษาทำให้ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการป้องกันและบรรเทาปัญหาอัคคีภัยในเขตเทศบาลนครราชสีมา ดังนี้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง ไม่ให้ขยายตัวอย่างไร้ทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณโดยรอบของแหล่งงานและศูนย์กลางต่าง ๆ เพื่อลดการกระจุกตัวของการใช้ที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการลุกลามของอัคคีภัย เช่น การกำหนดและควบคุมความหนาแน่นของอาคาร เทศบาลนครราชสีมา ควรให้มีการสร้างท่อประปาตำบลเพลิง สถานีดับเพลิงแห่งใหม่เพิ่มขึ้นในเขตเทศบาล ในพื้นที่ชุมชนควรมีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยภายในชุมชนเพิ่มอัตราการกำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ รวมถึงการจัดอบรมหรือมีการฝึกซ้อมการระงับเหตุเบื้องต้นอย่างถูกวิธีให้กับประชาชนภายในชุมชนด้วย

ธีระ สันติเมธี (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบูรณาการการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการการปฏิบัติงานป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด ปัญหาและอุปสรรคของการบูรณาการ และแนวทางการพัฒนา ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด ประชากรศึกษาคือผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จำนวน 275 คน ผลการศึกษาภาพรวมของการบูรณาการ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด ใน 3 ด้านคือ การอำนวยการและบริหารงาน ด้าน การป้องกันและประสานการปฏิบัติ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ งานสงเคราะห์ ผู้ประสบภัย ด้านงานอำนวยการและบริหารงาน และด้านการป้องกันและประสานการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยเฉพาะการร่วมเป็นคณะกรรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิจารณาเงินอุดหนุนราชการ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และร่วมพัฒนากิจการอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผล การศึกษาภาพรวมของปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยระดับจังหวัด 4 ด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีปัญหาด้านบุคลากรมากที่สุด โดยเฉพาะบุคคลขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ข้อเสนอแนะในการศึกษาคือ ควรบูรณาการการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทาสาธาณ ภัยระดับจังหวัด ตั้งแต่ระดับนโยบาย แผนงาน โครงการ ในลักษณะยุทธศาสตร์ การทำงาน แบบบูรณาการ ของผู้ว่าราชการจังหวัดซีไอ และควรพัฒนาระบบสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยเฉพาะการพิจารณาการจ่ายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้รวดเร็วทันที่ที่ประสบภัย พิบัติ

สรุปจากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการนํานโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัย กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวการนํานโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ตาม ที่มาแล้วข้างต้น สามารถสังเคราะห์แนวความคิดอันเป็นต้นแบบที่สำคัญ ในการนำมาศึกษาการนำ นโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐานเพื่อรับการพิสูจน์ และตอบปัญหาการวิจัย ดังต่อไปนี้

5 กรอบความคิด

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาการนํานโยบายไปปฏิบัติทำให้ ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเข้าใจ และความคิดเห็นของ ปัจจัยที่มีผลต่อการนํานโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไป ปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบความคิดในการ วิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาค้นคว้าสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ โดยสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ และจากการค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ครอบคลุมผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพญาพัฒนา โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ปราบการของการการศึกษา

3.2 วิธีการศึกษาการการการ

3.3 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การการของการการศึกษา

ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ มาใช้ รวมทั้งการนำเข้าสารเคมี และวัตถุดิบรายชนิดใหม่ ๆ มาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ทำให้ประเทศมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม นอกจากนั้น ประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิน ประชากรบางส่วนได้อพยพไปทำงานในเมืองใหญ่ ชุมชนมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว พื้นที่ส่วนใหญ่แออัดไปด้วยสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ มากมาย อาทิ ถนนอาคารสำนักงาน บ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม ทำให้สภาพแวดล้อม และทรัพยากรถูกตัดแปลงแก้ไข และ ถูกทำลายเพื่อการดำรงชีพของชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะดิน น้ำ ป่าไม้ และอากาศ ได้ถูกทำลายและเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก สภาพนิเวศน์ทางธรรมชาติเสียความสมดุล ทำให้โอกาสเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มทวีความรุนแรงและบ่อยครั้งมากขึ้น เช่น การเกิดน้ำป่า น้ำท่วมฉับพลัน และโคลนถล่ม ฯลฯ ในขณะที่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเพิ่มผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ทำให้สาธารณภัยและอุบัติเหตุ ต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น แก๊สระเบิดเพลิงไหม้อาคารสูง อุบัติเหตุจากการจราจรและคมนาคมขนส่ง สารเคมีรั่วไหล สารกัมมันตภาพรังสี น้ำมันรั่วในทะเล เป็นต้น

จากสถานการณ์ดังกล่าวเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ จากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ การช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย รัฐบาลได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมและจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ละรายโดยคำนึงถึงฐานะ ความจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติสามารถผ่อนคลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้าลง มิใช่เป็นการชดเชยค่าเสียหาย โดยจะพิจารณาช่วยเหลือ ดังนี้

1) ประเภทช่วยเหลือเป็นเงินสด ได้แก่ ค่าจัดการศพครอบครัวผู้ประสบภัยพิบัติที่เสียชีวิต ค่ารักษาพยาบาลตามความจำเป็นเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับคนไทยที่ประสบภัยพิบัติซึ่งถึงแก่สิ้นเนื้อประดาตัว เงินสมทบจัดซื้อสัตว์เลี้ยงใช้งาน ได้แก่ โค กระบือ หรือเงินสมทบ จัดซื้อพันธุ์สัตว์ในครัวเรือนบางประเภท เช่น สุกร เป็ด ไก่ ทดแทนที่ตายไปตามความจำเป็นของแต่ละครอบครัว

2) ประเภทสิ่งของ ได้แก่ วัสดุสมทบสร้างหรือซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของราษฎร ที่ได้รับความเสียหาย วัสดุสมทบหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของภิกษุสงฆ์สามเณรในวัดที่ได้รับความเสียหาย การช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค ยารักษาโรค เครื่องครัว เครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้อื่น ๆ ที่จำเป็นแก่ครอบครัว

3) ประเภทบริการ ได้แก่ จัดเลี้ยงอาหารตามความจำเป็น จัดสร้างหรือดัดแปลงที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ จัดการให้การรักษายาพยาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาลหรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการรักษายาพยาบาลโรคทางกายและจิต ณ จุดเกิดเหตุ ซึ่งรวมทั้งจัดให้มีไฟฟ้า น้ำบริโภคและใช้สอย ห้องน้ำ โรงครัว และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ

วิธีการศึกษาปรากฏการณ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยไปปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแนวคำถามการวิจัย

การสร้างแนวคำถามในการวิจัยเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา “ สร้างแนวคำถามการวิจัยตามคำถามการวิจัยที่ต้องการศึกษา ถึงผลของการนำการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นอย่างไร

และมีปัจจัยอะไรบ้างที่เข้ามามีผลกระทบต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

การสร้างแนวคำถามในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ แนวคำถามในการวิจัยสร้างมาจากกรอบแนวคิดที่ได้มาจากตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ตามกรอบทฤษฎีของ จอร์จ ซี เอดเวิร์ด (George C. Edwards III) มากำหนดเป็นกรอบในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ซึ่งได้แนวการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านการสื่อสารข้อความ
2. ด้านทรัพยากร
3. ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติ
4. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

การสร้างแนวคำถาม การวิจัยถึงผลการปฏิบัติของ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ แนวคำถามได้จากแนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ตามคู่มือปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์ฟื้นฟูผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งกำหนดแนวทางการดำเนินงาน สามารถตั้งเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเป็นธรรม คือการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีอย่างเสมอภาคหรือเป็นธรรมในด้านพื้นที่ ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ และความเป็นธรรมกลุ่มเด็ก คนชราและสตรี
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา คือ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็วหรือใช้เวลาน้อยที่สุด โดยมีประสิทธิภาพ
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ คือการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยได้ครบถ้วน ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง คือการให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจรต่อเนื่องจนกว่า ผู้ประสบภัยจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คือ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพญพัฒน์ สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรม

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้แทน ส่วนงบประมาณด้านภัยพิบัติ สำนักงานงบประมาณ และผู้นำชุมชน ครอบคลุมผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

ในการสัมภาษณ์จะมีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบาย โดยจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยดังต่อไปนี้

1.1 ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2 ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ

2. กลุ่มศึกษา ผลการปฏิบัติการจากนโยบาย ดังต่อไปนี้

2.1 ประธาน และกรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา

2.2 ผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 1 – โซน 5

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยจะเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โดยในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จะแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก เป็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ จะมีผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญจำนวน ดังนี้

1. กลุ่มศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบาย จำนวน 10 คน

1.1 หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. 1 คน

1.2 ผู้อำนวยการกองคลัง 1 คน

1.3 หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วม 1 คน

1.4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายแผน 7 ว 2 คน

1.5 นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 ว 1 คน

1.6 นิติกร ระดับ 6 1 คน

1.7 อธิบดีรักษาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย 1 คน

1.8 เจ้าหน้าที่ ส่วนงบประมาณ งบกลางฉุกเฉินเพื่อป้องกัน

ภัยพิบัติ (ส่วนมหาดไทย 3) สำนักงานงบประมาณ 2 คน

ส่วนที่สอง เป็นการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษา ผลการปฏิบัติการที่เกิดจากปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ มีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

2. กลุ่มศึกษา ผลปฏิบัติการจากนโยบาย รวมจำนวน 12 คน

2.1 ประธาน ชุมชนสวนพลูพัฒนา	1	คน
2.2 กรรมการ ชุมชนสวนพลูพัฒนา	1	คน
2.3 ผู้แทนชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 1 จำนวน	2	คน
2.4 ผู้แทนชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 2 จำนวน	2	คน
2.5 ผู้แทนชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 3 จำนวน	2	คน
2.6 ผู้แทนชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 4 จำนวน	2	คน
2.7 ผู้แทนชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 5 จำนวน	2	คน

การรายงาน

การรายงานผลการวิจัยจะเป็นการอธิบายเพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท

บทที่ 1 บทนำ เป็นการนำเสนอความสำคัญของประเด็นปัญหาการวิจัย โดยชี้ให้เห็นว่า สาธารณภัยนั้นวันจะทวีความรุนแรงและเกิดมากขึ้น การจัดการด้านสงเคราะห์ให้ผู้ประสบภัยจึงมีความจำเป็นและส่งผลกระทบ ในระดับประเทศในทุกด้าน บทที่ 2 การทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกรอบแนวคิด และการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคำถามในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามและวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทนี้เป็นการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบคำถามการวิจัย บทที่ 4 การนำเสนอผลการวิจัย เป็นการนำเสนอผลการวิจัยตามคำถามการวิจัย บทที่ 5 เป็นบทสรุปเพื่อชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ได้รับจากการวิจัย ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ในการประมวลข้อมูลได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดเทปเพื่อทำการจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นไปตามตัวแปลอิสระและตัวแปลตาม ที่กำหนดขึ้นจากกรอบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบปัจจัยและปฏิสัมพันธ์ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพและการให้บริการ การส่งเคราะห์ผู้ประสบภัย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักตรรก ข้อเท็จจริงเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ และนำข้อมูลใหม่มาวิเคราะห์หาข้อสรุป

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการศึกษาคำถามการวิจัย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

1) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

2) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

1) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา เมื่อนำมาวิเคราะห์ พิจารณาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยทั้ง 4 ตัวแปร คือ ด้านการสื่อสารข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติ และด้านโครงสร้างระบบราชการ โดยการนำเสนอผลการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยที่มีผล ต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติผู้วิจัยสามารถแยกแยะและวิเคราะห์ผลตามปัจจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ด้านการสื่อสารข้อความ (Communication)

จากการศึกษาตัวอย่างการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเทศไทย (สุรสิทธิ์ วชิรขจร. 2549 : 96) กล่าวคือ การสื่อสารที่ชัดเจนและแน่นอนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจสูง ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ พบว่าการสื่อสารข้อความ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะมีความสัมพันธ์ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ จะแยกการนำเสนอออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1.1 การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

1.1 การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการนำปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ เมื่อนำมาวิเคราะห์การสื่อข้อความ ได้ผลสรุปว่า การถ่ายทอดคำสั่ง ข้อสั่งการ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจ ซึ่งมีแนวทางการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ นั้น หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยใน กทม. แสดงความเห็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ ว่า “ มีการอบรมให้ความรู้ผู้ปฏิบัติงาน ขั้นตอน ระเบียบของกระทรวงการคลัง ถ้าไม่มีคู่มือการให้ความช่วยเหลือก็เดินต่อไปไม่ได้ มีการซักซ้อมความเข้าใจ การประชุมกับหน่วยราชการเพื่อจัดทำคู่มือออกมา “

(ธีรยุทธ์ จันทดิษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นว่า

“ มีการสื่อถึงผู้ปฏิบัติโดยการประชุม มีข้อสั่งการ และมีมติคณะรัฐมนตรี ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีข้อสั่งการตรวจสอบให้ถูกต้อง ไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน มีการสั่งการเป็นระยะ ๆ และมีการประชุมก่อนออกไปปฏิบัติงาน ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติอยู่แล้ว เว้นแต่ในบางเรื่องซึ่งแตกต่างจากการช่วยเหลือตามปกติ “

(วิศณุ สุดาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ นิติกร แสดงความเห็นเห็นว่า

“ มีการประชุม และหนังสือเวียน มีการกำหนดรายชื่อผู้ปฏิบัติ และรับผิดชอบ มีการจัดงานเป็นทีม และมีแบบฟอร์มในการปฏิบัติงาน “

(ดิเรก ทนรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า

“ โดยใช้การประชุมชี้แจง และในแต่ละวันจะมีการประชุมสรุปปัญหาอุปสรรค แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในแต่ละวันต่อไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะรู้ระเบียบอยู่แล้ว ในการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานจะทราบระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ งานและมีแบบฟอร์มในการปฏิบัติงานอยู่เช่นกัน ”

(ณชนนธ์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นเห็นว่า

“ ในการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ จะมีคู่มือ แผ่นชาร์ต และตัวระเบียบเป็นหลัก รวมทั้งแผ่นพับและการประชาสัมพันธ์ ”

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นเห็นว่า

“มีการอบรมการประชุมก่อนปฏิบัติงาน เช่นกรณีเช่นนี้ควรใช้วิธีใด และในช่วงเย็นจะสรุปอีก เพราะปัญหาในแต่ละวันจะไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ก่อนการปฏิบัติงานจะมีคู่มือ เพื่อให้ศึกษาก่อนปฏิบัติงาน ”

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“ก็มีหนังสือหรือคู่มือให้ดู ที่มีแบบฟอร์ม แบบการสัมภาษณ์ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน ”

(ฉลอง จุฑาศรี. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ อติธรรมาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความคิดเห็นว่า

“ ผู้ปฏิบัติงานจะได้รับการอบรมระเบียบกระทรวงการคลัง แล้วเราใช้ “ On the job training ” ทำไปอบรมไปให้เข้าใจ หลักการและระเบียบหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงิน รวมทั้งวิธีการปฏิบัติ รวมทั้งอัตราการจ่ายในแต่ละเงื่อนไข เพราะฉะนั้นจะต้องใช้ลักษณะ On the job training “

(อดิศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ การประชุม การปฏิบัติตามคู่มือ การปฏิบัติงาน และการใช้รูปแบบ “ On the job training “ ในการถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติโดยการประชุม ที่ส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่ามีความสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จได้

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

จากการศึกษาจุดประสงค์ของนโยบายการช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 นั้นมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมและจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ละรายโดยคำนึงถึงฐานะ ความจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติสามารถผ่อนคลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้าลง มิใช่เป็นการชดเชยค่าเสียหาย ดังนั้นจากการสัมภาษณ์ หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. แสดงความคิดเห็นด้านความชัดเจนของนโยบายโดยทางปฏิบัติว่า

“ โดยให้ประธานชุมชนประชาสัมพันธ์ชี้แจงวัตถุประสงค์ระเบียบกระทรวงการคลังฯ เป็นการให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้า โดยชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจผ่านทางเครื่องขยายเสียง ดังนั้นเราต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนก็จะไม่ผิดวัตถุประสงค์ของระเบียบกระทรวงการคลัง เพราะถ้าไม่ชัดเจน ก็จะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของนโยบายการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยและต้องแจ้งสิทธิที่ผู้ประสบภัยพึงได้รับ เราต้องประกาศแจ้งให้ทราบให้หมด ”

(ธีรยุทธ์ จันทริษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นความชัดเจนของนโยบายนี้ ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นว่า

“เราจะส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำ ณ จุดเกิดเหตุ คลุกคลีอยู่กับชาวบ้านและบุคคลนี้จะเป็นผู้สื่อสารที่ชัดเจนสู่ผู้ประสบภัยให้ทราบตัววัตถุประสงค์หรือความชัดเจนของนโยบาย และนำข้อมูลมาสู่ผู้ปฏิบัติ นั้นเป็นส่วนสำคัญ เจ้าหน้าที่ที่ประจำที่เกิดเหตุ คนนั้นจะเป็นตัวแทนของผู้ปฏิบัติ “

(วิศณุ สุตาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านความชัดเจนของนโยบาย นิติกรแสดงความเห็นว่า

“ ตัวระเบียบออกจะกว้างมาก ยากต่อการตีความเหมือนกัน แต่มีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการเฉพาะหน้า “ และในประเด็นเดียวกัน

“ ความคลุมเครือก็มีอยู่บ้างตัวอย่างจากระเบียบกำหนดสารณภัยหลักแปดด้าน แต่ก็มี การตีความนำแนวทางการช่วยเหลือในด้านอุทกภัย ไปใช้ทางด้านภัยแล้งซึ่งผิดแนวทางปฏิบัติและสร้างงบประมาณไม่เห็นในการดำเนินการ

(ดิเรก ทนรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นความชัดเจนของนโยบาย หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความเห็นว่า

“ เราประชาสัมพันธ์ มีข้อความบอกถึงวัตถุประสงค์ของระเบียบที่ดำเนินการ และสิทธิต่างๆที่ช่วยเหลือ หรือพึงจะได้รับได้ตามระเบียบ “ และในประเด็นเดียวกัน

“ในบางกรณีต้องดูความจำเป็น ถ้าผู้ประสบภัยมีความจำเป็นมากเราก็ขอขอยกเว้นไปตามกรณี ”

(ณัชนนท์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นความชัดเจนของนโยบาย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็น

“ ต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประสบภัยทราบอย่างชัดเจนว่าเราจะช่วยเหลือเขา เขาได้อะไรบ้าง และให้ข้อเท็จจริงตรงกับความเป็นจริง “ และในประเด็นเดียวกัน

“ เพราะวาระระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ ฯ 2546 ไม่ครอบคลุมไปในทุกด้าน ในทางปฏิบัติทั้งหมด อันใดที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในระเบียบนี้ ก็ให้ถือปฏิบัติแบบแผนของทางราชการปกติ ” ในประเด็นเดียวกัน

“ ระเบียบนี้ไม่คลุมเครือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นเพื่อให้ประชาชนผู้ประสบภัยยังชีพอยู่ได้ หากมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือมากกว่านี้ หรือนอกเหนือหลักเกณฑ์ก็ขออนุมัติขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังได้ “

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นความชัดเจนของนโยบาย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ แสดงความเห็น

“ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ ฯ 2546 จะระบุความช่วยเหลือในแต่ละภัยไว้ แต่ก็ระบุไว้อย่างกว้างเพื่อการปฏิบัติงานที่สะดวก อาจจะตีความกันไปได้

(ประภาพรพรณ พันธ์เกียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นความชัดเจนของนโยบาย อติธรรมาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความคิดเห็นว่า

“เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความชัดเจนของนโยบายควรดำเนินการในหลายวิธี เริ่มต้นประชุมชี้แจงให้ผู้ประสบภัยทราบ ว่าได้รับสิทธิอะไรบ้าง อัตราที่จะได้รับเท่าไร รวมทั้งบอกกล่าวถึงผู้นำชุมชน เพื่อถ่ายทอดความชัดเจนของนโยบายไปสู่ผู้ประสบภัย “

(อติศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ความชัดเจนของนโยบายจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่ผู้ประสบภัยอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานมีข้อคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในความครอบคลุมของตัวระเบียบ แต่มีความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์ของระเบียบ และสามารถทำให้ผู้ประสบภัยมีความเข้าใจที่ชัดเจนของวัตถุประสงค์ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ของชุมชนสวนพลูพัฒนา

ด้านทรัพยากร (Resources)

จากการศึกษา ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเทศไทย ยังพบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากร (resources) โดยเฉพาะเรื่องความเพียงพอของทรัพยากรถือว่าเป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก ซึ่งจากการนำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ชุมชนสวนพลูพัฒนาพบว่าด้านทรัพยากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ โดยการนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ จะแยกการนำเสนอออกเป็น 3 ด้านดังนี้คือ

1. ด้านบุคลากร
2. ระบบสารสนเทศ
3. สิ่งอำนวยความสะดวก

1. ด้านบุคลากร

การดำเนินงานตามนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น บุคลากรกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีภารกิจ หน้าที่ โดยตรงในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ฉะนั้นปัจจัยในตัว

บุคลากรที่ปฏิบัติจึงมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังความเห็นของหัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. ให้ความเห็นด้านบุคลากรไว้ว่า

“ประเด็นแรก ในการคัดบุคลากรเข้าทำงาน ทุกคนจะรู้ระเบียบ และหลักเกณฑ์ และเข้าใจในประเด็นหน้าที่ และประเด็นที่สอง มีการประชุมย่อยในกลุ่มงาน เพื่อการเตรียมบุคลากร และจากกรณีเพลิงไหม้สวนพลู เป็นภารกิจเฉพาะกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยเขต กทม. แต่ได้ระดมกลุ่มงานทั้งหมดของสำนักงาน หมุนเวียนลงพื้นมาปฏิบัติหน้าที่ และระบบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ “

และในประเด็นเดียวกัน

“ บุคลากรที่ออกปฏิบัติ จะมีหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างานที่มีความสามารถด้านระเบียบและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควบคุม ดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ”

(ธีรยุทธ์ จันทริษฐวงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านบุคลากร ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นไว้ว่า

“ ก่อนที่บุคลากรจะออกไปช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานั้นได้มีการอบรม โดยผู้ตรวจราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยผู้ซึ่งมีประสบการณ์ ได้ให้การอบรม หรือนิเทศงาน “

“ อีกส่วนหนึ่งจะมีแบบฟอร์มสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ “

(วิศณุ สุตาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านบุคลากร นิติกร แสดงความเห็นไว้ว่า

“ การปฏิบัติงานจะคัดเลือกผู้พื้นฐานหรือทักษะทางด้านระเบียบการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือผู้มีภาระงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย การจัดซื้อจัดจ้าง “

(ดิเรก ทนงรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านบุคลากร หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความเห็นไว้ว่า

“ ด้านบุคลากรเราประสบการณ์ และมีกรอบการทำงาน ตามระเบียบที่กำหนดไว้ ”

(ณัชนนท์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นไว้ว่า

“ในพื้นฐานผู้ปฏิบัติงานก็เข้าใจระเบียบมาก่อนแล้ว เรียกว่าสามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ “

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านบุคลากร อธิการิษาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความเห็นไว้ว่า

“ด้านบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลุนั้นจะเป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรง กอปรกับแต่ละคนมีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเห็นความทุกข์ของผู้ประสบภัย ก็ขนขวายกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน “

(อดิศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ด้านบุคลากรจะเน้นผู้มีประสบการณ์ ในด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประการณด้านระเบียบข้อปฏิบัติของ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานทั้งนี้การอบรมเป็นการช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพของ บุคลากร

2. ระบบสารสนเทศ

ในขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา หลังจากอัคคีภัยสงบ กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. จะต้องประสานงานกับเขตสาทร กทม. สํารวจข้อมูลจำนวนผู้ประสบภัยและความเสียหาย เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณา ให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น ทั้งนี้ระบบข้อมูลนี้ จะนำไปสู่การออกบัตรประจำครอบครัว มอบให้แก่ผู้ประสบภัย เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการขอรับความช่วยเหลือ และรับค่าชดเชยที่กำหนดไว้ในระเบียบ และเป็นข้อมูลในการควบคุมวัสดุสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยอีกด้วย จะเห็นได้ว่าระบบข้อมูล สารสนเทศของผู้ประสบภัยนี้มีความสำคัญ และสัมพันธ์ในส่วนต่าง อีกหลายส่วน ทั้งยังเป็นหลักฐานในการป้องกันการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ้ำซ้อนอีกด้วย ดังความเห็นของ หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม.ให้ความเห็นไว้ว่า

“ระบบทะเบียนหรือ ระบบสารสนเทศผู้ประสบภัยมีความสำคัญ เพราะต้องนำตั้งอนุมัติเบิกเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย และระบบทะเบียนประวัติ ขั้นตอนต้องได้รับการรับรองจากสำนักงานงานเขตในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะออก บัตรประจำครอบครัวผู้ประสบภัย ซึ่งมีรายละเอียดในการช่วยเหลือเบื้องต้น การการจ่ายของช่วยเหลือนั้น จะจ่ายตามบัตรประจำครอบครัว เพื่อป้องกันการ รับการช่วยเหลือซ้ำซ้อน และนำข้อมูลจากบัตรนี้ ไปควบคุมทะเบียนวัสดุ และบัญชีการให้ความช่วยเหลือ อีกด้วย ฉะนั้นระบบทะเบียนประวัติหรือระบบสารสนเทศ จึงมีความจำเป็นในการปฏิบัติงานมาก “ และในประเด็นเดียวกัน

“ ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องการจัดทำทะเบียนประวัติผู้ประสบอัคคีภัย ”

(ธีรยุทธ์ จันทร์ดิษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นระบบสารสนเทศ ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นว่า

“ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ให้จัดทำระบบสารสนเทศ ทะเบียนประวัติผู้ประสบอัคคีภัย และเป็นโครงการนำร่อง ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย”

(วิศณุ สุตาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านระบบสารสนเทศ นิติกรผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยแสดงความคิดเห็นว่า

“ในทางปฏิบัติก็มีระบบตรวจสอบ สามารถป้องกันเพื่อมิให้เกิดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ้ำซ้อนได้ “

(ดิเรก ทนรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านระบบสารสนเทศ หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า

“ มีความจำเป็น ใช้เป็นตัวอ้างอิง เพื่อแสดงหลักฐานในการขอรับความช่วยเหลือ ”

(ณชนนธ์ สมนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านระบบสารสนเทศ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“ในระบบทะเบียนรายชื่อ เมื่อนำมาสัมพันธ์กับบัตรประจำตัวครอบครัวช่วยเหลือผู้ประสบภัยก็จะใช้เป็นหลักฐาน ตรวจสอบให้ความช่วยเหลืออะไรไปบ้างแล้ว เช่น เสื้อผ้า เครื่องนอน เครื่องใช้ประจำวัน ทั้งนี้ต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานในพื้นที่และกรรมการชุมชนแล้ว“

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านระบบสารสนเทศ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“มีความสำคัญเปรียบเสมือนระบบทะเบียนบัตรประชาชน เพื่อใช้ตรวจสอบ ภายหลังการรับความช่วยเหลือทุกครั้ง ระบบสารสนเทศทะเบียนประวัตินี้สามารถป้องกันการซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ”

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นระบบสารสนเทศ อติตรักษากการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความคิดเห็นว่า

“ เรามีการออกแบบบัตรประจำครอบครัวผู้ประสบภัย(บัตรเหลือง) เพื่อถ่ายทอดการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีกด้วย และเพื่อตรวจสอบจำนวนวัสดุที่ใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปแล้ว “

(อดิศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าระบบสารสนเทศมีความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ทั้งข้อมูลระบบสารสนเทศนี้ยังสัมพันธ์ระบบทะเบียนของพื้นที่ และการตรวจสอบป้องกันการช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ้ำซ้อน ในการที่นโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้สำเร็จนั้น ระบบสารสนเทศก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน

3. สิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีความสำคัญ ต่อในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนชนวนพลู สิ่งอำนวยความสะดวกในที่นี้รวมถึง อุปกรณ์สำนักงานในการปฏิบัติงาน รถยนต์ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่สถานที่ปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย รวมถึงที่ตั้งที่เหมาะสมต่อผู้ประสบอัคคีภัยในการเดินทางมารับบริการ หรือขอรับการช่วยเหลือ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในนโยบายไปปฏิบัติ ดังความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการกองคลังให้ความเห็น

“ ได้รับการสนับสนุนพื้นที่ปฏิบัติโดยทางสถานศึกษา อาทิ สถาบันราชมนฑล เทคนิครุงเทพ และโรงเรียนโสต ฯ สังกัด กทม. อนุเคราะห์ให้อาคารให้เป็นที่พักปฏิบัติงานชั่วคราวซึ่งให้ความสะดวกในระยะแรกได้พอสมควร และเมื่อเปิดการศึกษาได้ใช้พื้นที่โรงเรียนโสต ฯ ในการปฏิบัติงานต่อมา แต่ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประสบอัคคีภัยมีจำนวนมาก ต้องใช้แนวทางการบริหารจัดการเพื่อจัดแบ่งสรรผู้ประสบภัยในการเข้ารับการช่วยเหลือ ” และในประเด็นเดียวกัน

“ หน่วยงานกรม ปก. ได้สนับสนุนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในระยะแรกพอสามารถดำเนินการได้ และต่อมาภายหลังก็ได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้น เช่น ไฟส่องสว่าง โต๊ะเคลื่อนที่ รถยนต์พร้อมชุดเคลื่อนที่ที่สมบูรณ์ในการปฏิบัติงาน “

(วิศณุ สุดาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นิติกรแสดงความเห็นว่า

“ สถานที่ตั้งการให้บริการสะดวกในการเดินทางมารับบริการ เพราะเป็นสถานศึกษาและอยู่ใกล้พื้นที่ผู้ประสบอัคคีภัย และมีพื้นที่ ที่จะปฏิบัติงาน “

และในประเด็นเดียวกัน

“ หน่วยงานก็มีความพร้อม มีรถตู้ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน “

(ดิเรก ทนรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า

“ ด้านพื้นที่ปฏิบัติงานจะสะดวกเพราะใช้โรงเรียนโสต ฯ ของกทม. ในการปฏิบัติงาน ” และประเด็นเดียวกัน

“ ทุกคนพอใจใน อุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวก และทุกคนทำงานว่าเหมือนทำบุญช่วยผู้ตกทุกข์ไปด้วย ”

(ณชนนธ์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“เท่าที่มีเราก็สามารถอำนวยความสะดวกได้ ไม่ถึงขั้นร้อยเปอร์เซ็นต์แต่ก็สามารถปฏิบัติงานได้ เช่นมีเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ ในบางครั้งอาจจะคลุกคลีบ้าง แต่ปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากกองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์”

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า “ในกรณีพื้นที่ปฏิบัติงาน ก็อาศัยพื้นที่โรงเรียนโสต ฯ ตามที่ได้รับการอนุเคราะห์ซึ่งก็อยู่กับผู้ประสบอัคคีภัยสามารถเดินทางมารับบริการได้สะดวก “

“ก็อาจจะมีติดขัดบ้าง แต่เราไปช่วยเขาในบางครั้งก็ควรเสียสละในบางส่วน ”

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. แสดงความคิดเห็นว่า

“ กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. มียานพาหนะแต่มีสภาพเก่าเพิ่มคันเดียว ขอการสนับสนุนจากส่วนกลาง บางครั้งคิดภารกิจของผู้บริหาร ดังนั้นต้องใช้พาหนะส่วนตัว เพื่อความคล่องตัวในการออกปฏิบัติงาน ”

(ธีรยุทธ จันทดิษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวก อธิการิการผู้อำนวยความสะดวกสำนักช่วยเหลือ แสดงความคิดเห็นว่า

“ ด้านสถานที่ปฏิบัติงานเราใช้สถานศึกษา และด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ทางสำนักงานได้จัดหาให้สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ “

(อดิศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ด้านสถานที่ได้รับการสนับสนุนพื้นที่ใช้งานจากสถานศึกษา ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวก สำนักได้จัดหาให้สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ และบุคลากรก็มีความพอใจ และทัศนคติผู้ปฏิบัติงานก็พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัย ฉะนั้นจึงส่งผลความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน (Disposition)

ทัศนคติผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญจะอธิบาย คือ ผลกระทบของทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติในหน้าที่รับผิดชอบ และสิ่งจูงใจการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติตามทัศนะของ ไบรอันท์ และไวท์

นั้นจะปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด จากการนำนโยบายเงินทอดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ชุมชนสวนพลูพัฒนา การนำเสนอข้อมูลส่วนนี้จะแยกการนำเสนอออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้คือ 1. ผลกระทบของทัศนคติ 2. สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

1. ผลกระทบของทัศนคติ(Effects of Disposition)

กรณีการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานั้น ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู มีผลต่อการปฏิบัติงานเช่นกัน ดังเช่นผู้ประสบอัคคีภัยที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ การให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อรับค่าชดเชยการช่วยเหลือเบื้องต้น ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการประสานงานและถ่ายทอดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ประสบอัคคีภัยของชุมชนสวนพลูพัฒนา ผู้ปฏิบัติงานก็จะมีทัศนคติที่ดี ส่งผลให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่ความสำเร็จตามนโยบาย ดังเช่นหัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยเขต กทม.ให้ความเห็นไว้ว่า

“ งานช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นจิตวิทยา คือการที่เราไปช่วยผู้ประสบภัย มุมมองผู้ประสบภัยเขามองในทางที่ดี ช่วยเราหรือให้ความร่วมมือตลอด เช่น ช่วยจัดโต๊ะ สำนักงาน และให้ความร่วมมืออย่างเป็นระเบียบ รวมถึงความร่วมมือในด้านการเตรียมเอกสารรับความช่วยเหลือ เป็นต้น ”

(ธีรยุทธ จันทริธิษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นว่า

“ ผู้นำชุมชน หรือประธานชุมชนสวนพลูพัฒนาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดีมีความเป็นกันเองเป็นตัวแทนของผู้ประสบอัคคีภัยนำข้อเสนอ ปัญหา ข้อคิดเห็นปรึกษากับผู้ปฏิบัติงานและประสานงานกับเขตพื้นที่ ”

และประเด็นเดียวกันนี้

“ กลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่ ก็จะมีประสบการณ์ สามารถเข้าใจลักษณะผู้ประสบภัย รวมทั้งปลอบขวัญผู้ประสบภัยได้ดี ซึ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานี้ มีคุณภาพการให้บริการผู้ประสบภัย ปรากฏว่าความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในมิติคุณภาพการให้บริการ (ร้อยละ 80)

(วิศณุ สุตาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ นิติกร แสดงความเห็นเห็นว่า

“ กรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา มีความร่วมมือให้การสนับสนุน ดูแลผู้ประสบอัคคีภัยการเข้ารับบริการ ส่วนมากให้ความร่วมมือได้ดี “

(ดิเรก ทนรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า

“ ผู้นำชุมชนก็ให้การสนับสนุนประชาสัมพันธ์ได้ดี ” และประเด็นเดียวกันนี้ให้ความเห็นว่า “ และผู้ปฏิบัติงานก็มี การประสบการณ์เป็นส่วนมาก การวินิจฉัยก็ยึดระเบียบหลักเกณฑ์เป็นหลัก

(ณัชนนท์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นเห็นว่า

“ ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติก็มีใจช่วยเหลือผู้ตกทุกข์อยู่แล้ว และเจ้าหน้าที่ก็มนุษยสัมพันธ์พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ประ ภัยที่ประสบความเดือดร้อนอยู่แล้ว “

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นเห็นว่า

“ การสนับสนุนในพื้นที่โดยผู้นำชุมชนให้ความสนับสนุนร่วมมือได้ดี ผู้ปฏิบัติงานเห็นการให้ความร่วมม ก็จะมี ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ” และในประเด็นเดียวกัน

“ ผู้ปฏิบัติก็มากประสบการณ์ หัวหน้าฝ่ายและกลุ่มงานสามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ “

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ เจ้าหน้าที่พัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 ว แสดงความเห็นเห็นว่า

“ ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ให้ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ได้ดี ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ของ ผู้ปฏิบัติงาน การประสานงาน รวมทั้งทักษะการปฏิบัติงาน ”

(ฉลอง จุฑาศรี. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นผลกระทบด้านทัศนคติ อดีตรักษาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความเห็นเห็นว่า

“ ผู้ประสบอัคคีภัยก็ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้ดี “

(อดิศักดิ์ เทพอาสน์. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่าผลกระทบด้านทัศนคติ ส่วนมากมีความเห็นในทางที่ดี มี ผลต่อการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากการที่ประชาชนผู้ประสบภัยให้ความร่วมมือ การ สนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการประสานของผู้นำชุมชนสวนพลูพัฒนาเอง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานส่วนมากมีประสบการณ์สามารถวิเคราะห์ หรือวินิจฉัยปัญหาให้ลุล่วง อันนำไปสู่การ ดำเนินนโยบายช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์

2. สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน (Incentives)

ในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น สิ่งจูงใจหรือรางวัล บำเหน็จ ความดีความชอบ การให้รางวัลสิ่งของ หรือการเลื่อนขั้นเงินเดือน ล้วนเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จ ดังกล่าว การนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ของชุมชนสวนพลูพัฒนานั้น ผู้ปฏิบัติงานได้รับ การจัดสวัสดิการอาหาร เครื่องดื่ม แก่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดค่าทำการล่วงเวลา เหล่านี้ส่วนเป็นแรงเสริมที่จะผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ ส่งผลให้งานลุล่วงสำเร็จลงได้ จากข้อคิดเห็น หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. ให้ความเห็นไว้ว่า

“ได้รับความอนุเคราะห์จาก กรมในการเบิกค่าล่วงเวลาปฏิบัติงาน การได้รับความสนุน เครื่องดื่ม หรืออาหารว่างจากผู้บริหาร ในการไปตรวจเยี่ยม ซึ่งเป็นส่วนเสริมกำลังใจผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ดี ส่วนอาหารร่วมรับสนุนจากมูลนิธิ ในพื้นที่ ให้การสนับสนุนตลอดช่วงเวลาการลงพื้นที่ “

(ธีรยุทธ จันทวิสุทธิวงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน นิติกรผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยแสดงความเห็นว่า

“ หน่วยงานได้จัดค่าทำการล่วงเวลา พร้อมทั้งมีอาหารกลางวันสนับสนุน แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่แก่ผู้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา “

(ดิเรก ทนงรบ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความเห็นว่า

“ มีการอาหารให้ผู้ปฏิบัติงานลงพื้นที่ ผู้บริหารระดับสูงออกไปเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนเครื่องดื่มและอาหารว่างแก่ผู้ปฏิบัติงาน

(ณัชนนท์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นไว้ว่า

“ อาศัยระเบียบข้อ 5.9 ของระเบียบกระทรวงการคลัง ในการสนับสนุนค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาในการปฏิบัติงาน ค่ายานพาหนะในการเดินทาง เป็นการสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน “

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความเห็นไว้ว่า

“ ในเรื่องอาหารมีการสนับสนุนแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ มีหน่วยงานในการสนับสนุนแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย“

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ แสดงความเห็นไว้ว่า

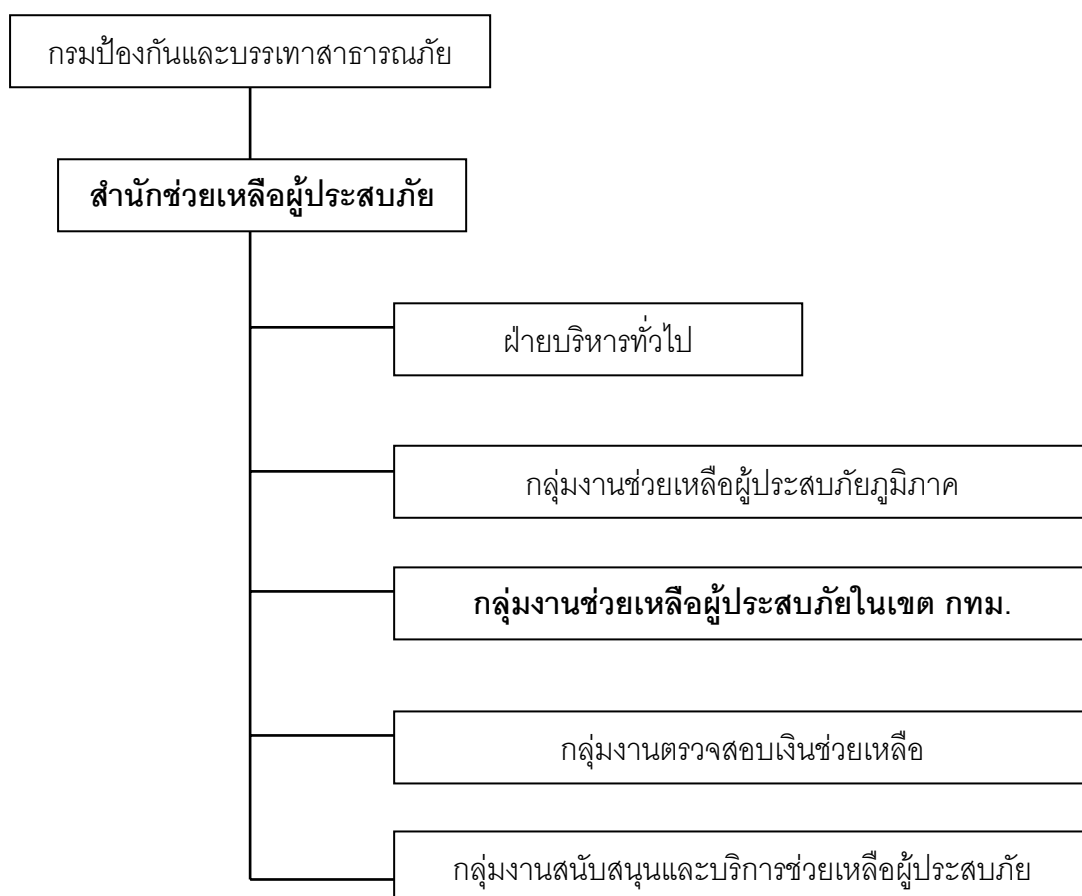
“ระเบียบกระทรวงการคลัง จะสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง และอื่น ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ซึ่งอธิบดี มีอำนาจในการเบิกจ่ายอยู่แล้ว

(กัญจนรัตน์ จันทร์อ่อน. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ก็ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน อันเป็นปัจจัยที่จะส่งผลความสำเร็จของนโยบายสู่การปฏิบัติ

4. โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure)

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์กร (Fragmentation) หรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะโครงสร้าง สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการจัดองค์กร ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2

อำนาจหน้าที่ของ สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีดังนี้

1. ช่วยเหลือและบรรเทาเหตุเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย
2. ประสานงานการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
3. อำนาจการและบริหารจัดการอนุมัติวงเงินงบกลางและเงินอุดหนุนราชการเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณภัย
4. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของ กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำหรับภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าร่วมกับส่วนราชการ มูลนิธิ องค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546(ในส่วนที่เป็นอำนาจของ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

3. ดำเนินการอื่นใดที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้านโครงสร้างระบบราชการ หรือการจัดองค์กรมีผล หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. มีข้อคิดเห็นว่า

“กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภารกิจ การเกิดอัคคีภัยเฉลี่ย วันละ 3-4 ครั้ง ของพื้นที่ 50 เขตใน กทม.เทียบกับจำนวนบุคลากร 16 คน นั้นการดูแลไม่ทั่วถึง ตามความตืดเห็นควรมีสำนักช่วยเหลือในเขต กทม.ที่ดูแลโซนทิศเหนือ , ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก มีพื้นที่เขตดูแล และ แบ่งตามสัดส่วน และเพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกับพื้นที่เขตที่เกิดสาธารณภัย “

(ธีรยุทธ์ จันทริดิษฐ์วงศ์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านการจัดองค์กร ผู้อำนวยการกองคลัง ให้ความเห็นว่า

“ในการจัดโครงสร้างเพื่อรองรับภารกิจนั้น ในกรณีเมื่อเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ หรือสาธารณภัยที่ต่อเนื่อง ระเบียบ พรบ.สามารถสนับสนุนภารกิจการบรรเทาสาธารณภัยได้ หรือในบางกรณี ผู้ปฏิบัติได้ดำเนินการตาม พรบ.ปพร. แล้วแต่ในทางปฏิบัติยังขาดความเข้าใจ

(วิศณุ สุตาพร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านการจัดองค์กร หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมแสดงความเห็นว่า

“ ตัวอย่างชุมชนสวนพลู ต้องระดมบุคลากรจากหลายส่วน ๆ คิดว่าโครงสร้างปัจจุบันเหมาะสมแล้ว

ตัวระเบียบมีการปรับปรุงแล้วแก้ไขแล้วสามารถปรับตัวได้คล่องตัว “

(ถัชนนท์ สนประเสริฐ. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นประเด็นด้านการจัดองค์กร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“ ถ้าพิจารณาภัยต่าง ๆ แล้ว รูปแบบองค์กรในปัจจุบันเพียงพอ ถ้าเป็นภัยขนาดใหญ่ หรือพื้นที่ในวงกว้าง ก็ต้องระดมสรรพกำลัง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมช่วยเหลือ การระดมนี้มีอยู่ในแผนอยู่แล้วเรียกว่า แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ถึงระดับชาติ “

(ถนอมพล ดอนไพรวัล. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านการจัดองค์กร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว แสดงความคิดเห็นว่า

“ คงต้องให้ความสำคัญในส่วนของการป้องกันมากกว่าการบรรเทา “

(วิไลวรรณ เคหะเสถียร. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านการจัดองค์กร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ แสดงความคิดเห็นว่า

“ กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยใน กทม. เหมือนหน่วยงานอิสระอยู่แล้ว ปริมาณที่ผ่านมายังสำนักงบประมาณเพื่อขอคืนเงินก็ประมาณ 20-30 ครั้งต่อปี ส่วนของกรม ปก.ก็จะประมาณ 200 -300 เรื่อง แต่จะอยู่ในช่วงสิ้นปีงบประมาณ “

(ประภาพรพรณ พนันเกาว์. 2550 : สัมภาษณ์)

ในประเด็นด้านการจัดองค์กร อดีตข้าราชการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือ แสดงความคิดเห็นว่า

“ โดยการจัดอัตรากำลัง สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ ซึ่งโดยหลักการการท้องถิ่นโดย กทม.หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความตระหนักในมาตรการการป้องกันเพื่อมิให้อุบัติเหตุเกิดขึ้น หรือลดความรุนแรง ซึ่งเป็นภารกิจของท้องถิ่นซึ่งต้องให้ความสำคัญ “

(อดิศักดิ์ เทพอาสดี. 2550 : สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างระบบราชการ การจัดองค์กร นั้น ในส่วนกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. ควรได้รับสนับสนุนด้านทรัพยากรจากระเบียบระบุพื้นที่ กทม.เป็นอำนาจกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำหรับภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร และการใช้ พรบ.ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งมีอำนาจในการระดมสรรพกำลัง เมื่อเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ การใช้แนวทางการป้องกันสาธารณภัย มากกว่าการบรรเทาเพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

2) การเสนอผลการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการที่เกิดจาก ปัจจัยที่มีผลต่อการการ นํานโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

นโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ มิใช่การชดเชยความเสียหาย จากการนํานโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติจะพิจารณาจากเอกสารประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนํานโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ตามมีแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ไว้ 4 ประการคือ

- 1 การให้บริการอย่างเป็นธรรม หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างภาคสมภาคเป็นธรรม
- 2 การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา หมายถึง การให้การความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
- 3 การให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมครบถ้วน ตามสภาพปัญหาของผู้ประสบภัย
- 4 การให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจร จนกว่าผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ

1. การให้บริการอย่างเป็นธรรม

ในการช่วยเหลือประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการตามเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้ 4 ประการตามข้างต้นนั้น การให้บริการอย่างเป็นธรรม นั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์การบริการอย่างเป็นธรรมโดยจำแนกเป็น การให้ความเป็นธรรมของพื้นที่ การให้ความเป็นธรรมระหว่างอาชีพ และการให้ความเป็นธรรมกลุ่มเด็ก คนชราและสตรี

การบริการให้ความเป็นธรรมของพื้นที่ หมายถึง ความเสนอภาคหรือความเป็นธรรมในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ในกลุ่มผู้นำชุมชน หรือผู้อยู่อาศัยในพื้นที่โซน 1 - โซน 5 หรือในพื้นที่เดียวกัน ผู้ประสบอัคคีภัยประธานชุมชนสวนพลูพัฒนามีเห็นว่า “ มีการให้ความช่วยเหลือ เหมือน ๆ กัน มีการประกาศให้รู้ทั่วถึงกัน “ (สมบุญ สุ่มมาตร. 2550: สัมภาษณ์) และในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 1 ให้ความเห็นว่า “ ก็เห็นว่า เหมือนกันนะ ก็ช่วยเหมือนกัน “ (พันธ์ เพ็งจันทร์. 2550: สัมภาษณ์) และในประเด็นเดียวกันผู้

ประจักษ์ชัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 3 “ เห็นว่าให้ความช่วยเหลือไม่แตกต่างกันนะ ” (มัณฑนา วิติธามาศย์ . 2550: สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ จะชี้ให้เห็นว่า ผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ในกลุ่มผู้นำชุมชน หรือผู้อยู่อาศัยในพื้นที่โซน 1 - โซน 5 หรือในพื้นที่เดียวกัน ส่วนมากพึงพอใจการบริการและประเด็นการให้ความเป็นธรรมของพื้นที่ได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบเดียวกัน

การบริการให้ความเป็นธรรมระหว่างอาชีพ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยไม่คำนึงถึงกลุ่มอาชีพ ทั้งนี้ควรได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบที่มาตรฐานเดียวกัน ดังการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ประธานชุมชนสวนพลูพัฒนามีเห็นว่า “ มีการให้ความช่วยเหลือ เหมือน ๆ กัน เท่าเทียมกัน ” (สมบุญ สุ่มมาตร. 2550 : สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 2 “ การให้ความช่วยเหลือ ก็เหมือนกัน ใน ทุก ๆอาชีพ ” (จรรยา ศรีมณี. 2550 : สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 5 “ ไม่เหมือนกัน ตำรวจ ได้มากกว่า มาก ๆ ” (กันหา รักการ. 2550: สัมภาษณ์)

วิเคราะห์ ข้อมูลจะเห็นได้ว่า การช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีเหมือนกันไม่มีการแตกต่างในด้านอาชีพ แต่ในประเด็น อาชีพตำรวจนั้น เมื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มขึ้นพบว่า เป็นการได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงเป็นเหตุผลของการตอบข้อสัมภาษณ์ที่มีความเห็นต่างต่างกัน

การบริการให้ความเป็นธรรมกลุ่มเด็ก คนชราและสตรี หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ กลุ่มเด็ก คนชรา และสตรี ควรได้รับการช่วยเหลือสงเคราะห์ตามสภาพที่อ่อนแอ มากกว่าบุคคลทั่วไป ในประเด็นนี้ได้สอบถามกรรมการชุมชนสวนพลูพบว่า “ มีการช่วยเหลือเด็ก ๆ ด้านการศึกษา เช่นสถานเลี้ยงเด็กเล็ก ” (สาคร วิสูตรนาวิทย์. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 3 “ คนพิการก็เหมือนกัน คนแก่ก็เหมือนกัน ไม่มีอะไรพิเศษ ” (ประไพ สังข์. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน “การช่วยเหลือคนชรา ดูจะไม่เห็นมีนะ ” (จันทะ พุ่มศิริ. 2550: สัมภาษณ์)

การบริการให้ความเป็นธรรมกลุ่มสตรี การช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เป็นสตรี โดยการดูแลการจัดบริการพื้นที่เฉพาะ เช่นไร ในประเด็นนี้ กรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา ให้ความเห็นว่า “ช่วงแรกก็ถูกเงิน สถานที่ก็คับแคบ ต่อมาเมื่อขยายพื้นที่ ก็มีห้องน้ำ ห้องทำ ดีมาก ” (สาคร วิสูตรนาวิทย์. 2550: สัมภาษณ์) และในประเด็นเดียวกันผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 3 ให้ความเห็นว่า “ มีการห้องน้ำรวม ห้องน้ำหญิงชายใช้ด้วยกัน ผู้หญิงออก ชายเข้าเป็นแบบห้องน้ำตั้ง เขาก็มาตั้งให้ ”

จากการให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่า ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ในระยะแรก ยังอาจจะไม่รับการดูแลมากนัก ทั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ และเวลา และเมื่อมีช่วงเวลาบริหารจัดการ สำนักช่วยเหลือได้ดำเนินการจัดสถานที่ให้เหมาะสมมากขึ้น กลุ่มเด็กจะได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาและสถานรับเลี้ยง แต่กลุ่มคนชรา ยังได้ได้รับการดูแลมากนัก

สรุปการให้บริการอย่างเป็นธรรมทั้ง 3 ด้าน คือด้านความเป็นธรรมในพื้นที่ ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนพัฒนาส่วนมากเห็นมากการให้ความช่วยเหลือในแต่พื้นที่ที่ไม่มีความแตกต่าง ด้านการให้ความเป็นธรรมด้านอาชีพ ส่วนมากมีความพอใจในการให้ความช่วยเหลือที่ไม่แตกต่าง และด้านการให้ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่นหรือ กลุ่มเด็ก คนชรา และผู้พิการ พบว่าผู้ประสบภัยส่วนมากมีความพอใจในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเด็ก แต่กลุ่มคนชรา ยังขาดการดูแลและช่วยเหลือเท่าที่ควร

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลารวดเร็วทันต่อเวลา

ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพัฒนา นั้น ต้องให้การความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้พิจารณาประเด็นความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ และความมีประสิทธิภาพควบคู่กันด้วย

การให้บริการอย่างรวดเร็ว หมายถึง การเข้าช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ในกรณีชุมชนสวนพัฒนา อย่างรวดเร็วนั้น ประธานชุมชนสวนพัฒนา มีความเห็นว่า “ กรมป้องกัน รวดเร็วมาก ไฟดับก็มาทันที “ (สมบุญรณ์ สุ่มมาตร. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพัฒนา ตัวแทนโซน 2 “ มาได้รวดเร็ว เห็นว่ามีความพร้อมดี ” (มานัส นักเป่า. 2550 : สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพัฒนา ตัวแทนโซน 3 “ รวดเร็วดี มารยาทก็ดี “ (มณฑกา วิธิตามตรัย. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพัฒนา ตัวแทนโซน 4 “ กรมมาไว้นะ กลางคืนก็มาเลย “ (ประเสริฐ นกน้อย. 2550: สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์จะชี้ให้เห็นว่าผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพัฒนาได้รับการช่วยเหลือรวดเร็ว และมีความพึงพอใจเป็นส่วนมาก

3. การให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ครบถ้วน ตามสภาพปัญหาของผู้ประสบภัย

การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพัฒนา การให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึง การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพัฒนาที่เหมาะสม ครบถ้วนตามสภาพปัญหาที่กำลัง

ประสบหรือตามสภาพสถานการณ์นั้น จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์ กรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา ถึงประเด็นการช่วยเหลือในเบื้องต้นแก่ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา พบว่า “ การได้รับความช่วยเหลือใน 2 วันแรกยังลำบากอยู่ วันต่อมาก็ดีขึ้น ” (สาคร วิสูตรธนาวิทย์. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 2 “ ไม่พอที่เราต้องการ แต่กับบรรเทาได้ส่วนหนึ่ง (ประไพ สังข์ขุน. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน “ พอเพียงพอ และต่อมาก็ได้ขยายขยายให้สะดวกมากขึ้น ” (มณฑกา วิธิตามาตรย์.2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 5 “ ไม่พอ คืบแรกก็อยู่อย่างมืดๆ เช่นนั้น ไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ” กันยา รักการ. 2550 : สัมภาษณ์)

การให้บริการอย่างพอเพียงนั้น ผู้วิจัย ตั้งประเด็นถึงความพอใจการช่วยเหลือเบื้องต้นนั้นมีความพอใจเพียงใด พบว่า ประธานชุมชนสวนพลูพัฒนา มีความเห็นว่า “ พี่น้องเรามีความพอใจ กรมป้องกันฯ ช่วยได้มากเลย ” (สมบุญ สุ่มมาตร. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 1 “ พอใจ ถึงไม่สมบูรณ์มาก ก็พอใจ ” (พันธ์ เพ็งจันทร์. 2550 : สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 3 “ พอใจ ระบบน้ำดื่ม และห้องน้ำที่จัดให้บริการ”(จันทน์เทศ พุ่มศิริ. 2550: สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู ในเบื้องต้นส่วนมากมีความพึงพอใจเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ตามสภาพ และสถานการณ์ และเมื่อได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ประสบอัคคีภัยก็ได้รับการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น แต่ในความเห็นที่แตกต่างนั้น เมื่อสืบค้นข้อมูลต่อไปพบว่า มีปัญหาการจัดหาสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึงในคืบแรกๆ เท่านั้น

4 การให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจร จนกว่าผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ

ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยการให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูอย่างครบวงจรจนกว่าผู้ประสบภัยจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงประเด็นช่วงระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ และการติดตามผล กรรมการชุมชนสวนพลูให้ความเห็นว่า “ ได้รับค่าชดเชยทันที แต่ค่าเสียหายไม่ได้ ” (สาคร วิสูตรธนาวิทย์. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 2 “ มีความเป็นธรรมดี รอค่าชดเชยระยะหนึ่ง มีหลักฐานพร้อมก็จ่ายทันที (มานัส นักเป่า. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 4 “ ได้ค่าชดเชย ตามที่ได้แสดงหลักฐาน ” (ประเสริฐ นกน้อย. 2550: สัมภาษณ์)

และในประเด็นการติดตามผล ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูจากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชนสวนพลู พบว่า “ กรมป้องกันให้ข้อแนะนำต่างๆ แต่บางสิ่งก็ทำเองให้ได้ต้องให้พวกผมเป็นผู้ติดตาม (สมบุญ สุ่มจันทร์. 2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 2” ก็มีการติดตาม แต่ผ่านทางกรรมการ ” (ประไพ สังข์นุ่น. 2550: สัมภาษณ์)ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 3 “ มาอยู่เป็นครั้งคราว ตอนหลังไม่มาเลย” (มณฑกา วิธิธามาตรย์.2550: สัมภาษณ์)ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 4”ก็เห็นมาติดตาม อยู่บ้างนะ” (จันทน์เทศ พุ่มศิริ.2550: สัมภาษณ์) ในประเด็นเดียวกันผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ตัวแทนโซน 5 “ ไม่เคยมาเลย มาติดตาม ปีแรก ๆ ” (กันหา รักการ.2550: สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนมากมีความพอใจระยะหรือช่วงเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ ตามระเบียบและหลักฐาน ส่วนการติดตามผลนั้นนั้นส่วนมากเห็นว่าการติดตามผลในปีแรก และการติดตามจะติดตามผ่านทางคณะกรรมการ เป็นต้น

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง” การนํานโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา “ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ และศึกษาผลการปฏิบัติการที่เกิดจากการนํานโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยได้แยกทำการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไป ปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยแยกทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มบุคลากร ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้โดยการเลือกแบบเจาะจง

1. เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ประกอบด้วย

1.1 หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยเขต กทม.จำนวน	1 คน
1.2 หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วม	จำนวน 1 คน
1.3 ผู้อำนวยการกองคลัง	จำนวน 1 คน
1.4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว	จำนวน 2 คน
1.5 นิติกร ระดับ 6	จำนวน 1 คน
1.6 นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 ว	จำนวน 1 คน
1.7 อติตรักษาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย	จำนวน 1 คน

2. ผู้แทน สำนักรับประมาณ

2.1 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนงบประมาณ	จำนวน 2 คน
--	------------

ส่วนที่สอง ศึกษาผลการปฏิบัติการที่เกิดจากการนํานโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม ๆ ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู โดยการเลือกแบบเจาะจง ดังต่อไปนี้

1. ประธานชุมชนสวนพลูพัฒนา	จำนวน 1 คน
2. กรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา	จำนวน 1 คน
3. ผู้แทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา	โซน 1 จำนวน 2 คน

4. ผู้แทน ผู้ประสพคคีภัยชุมชนสวนพฤษพัฒนา โซน 2 จำนวน	2 คน
5. ผู้แทน ผู้ประสพคคีภัยชุมชนสวนพฤษพัฒนา โซน 3 จำนวน	2 คน
6. ผู้แทน ผู้ประสพคคีภัยชุมชนสวนพฤษพัฒนา โซน 4 จำนวน	2 คน
7. ผู้แทน ผู้ประสพคคีภัยชุมชนสวนพฤษพัฒนา โซน 5 จำนวน	2 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

จากการศึกษาการนำนโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ตามกรอบความคิด ประกอบด้วยปัจจัย ใน 4 ด้านคือ ด้านการสื่อสารข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน และด้านโครงสร้างระบบราชการพบว่า

1.1 ด้านการสื่อสารข้อความ

จากการศึกษาข้อมูลในด้านการสื่อสารข้อความ จะสรุปผลข้อมูลด้านการสื่อสารข้อความออกเป็น 2 ด้าน คือ

1.1.1 การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ

1.1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

1.1.1 การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่า การถ่ายทอดคำสั่ง ข้อสั่งการ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจ โดยใช้วิธีการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติโดย On the job training การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติที่ส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่าวิธีการประชุมชี้แจง มีความสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จได้

1.1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

จากการวิเคราะห์ด้านความชัดเจนของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมและจำเป็น ของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ละรายโดยคำนึงถึงฐานะ ความจำเป็นของผู้ประสบภัยพิบัติที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติสามารถผ่อนคลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้าลง มิใช่เป็นการชดเชยค่าเสียหาย มีการถ่ายทอดวัตถุประสงค์โดยตรงถึง

ผู้ประสบภัย โดยผ่านวิธีการสื่อสารผ่านบุคคลที่เป็นตัวแทนโดยตรง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ในตัวนโยบาย แต่ทั้งนี้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัย นั้น ตัวระเบียบจะในลักษณะที่ครอบคลุม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติงาน แต่อาจพบ ปัญหาในการตีความของ ข้อกฎ ระเบียบในบางข้อของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรอง ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

1.2 ด้านทรัพยากร

จากการศึกษาข้อมูลด้านทรัพยากร ซึ่งปัจจัยหนึ่งในการดำเนินงานที่จะมีผลต่อการ นำนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ นั้น ในส่วนของทรัพยากรได้จำแนก ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้คือ

1.2.1 บุคลากร

1.2.2 ระบบสารสนเทศ

1.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก

1.2.1 บุคลากร

การดำเนินงานตามนโยบายเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น บุคลากรกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยมีภารกิจ หน้าที่ โดยตรงในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ฉะนั้นปัจจัยในตัวบุคลากรที่ปฏิบัติจึงมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า ด้านบุคลากรจะเน้นผู้มีประสบการณ์ ในด้านการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ประการณด้านระเบียบข้อปฏิบัติของ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรอง ราชการ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้การอบรมเป็นการช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพของบุคลากร

1.2.2 ระบบสารสนเทศ

ในขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา หลังจาก อัคคีภัยสงบ กลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. จะต้องประสานงานกับเขตสาทร กทม. สํารวจข้อมูลจำนวนผู้ประสบภัยและความเสียหาย เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณา ให้ความช่วยเหลือใน เบื้องต้น ทั้งนี้ระบบข้อมูลนี้ จะนำไปสู่การออกบัตรประจำครอบครัว มอบให้แก่ผู้ประสบภัย เพื่อ นำไปเป็นหลักฐานในการขอรับความช่วยเหลือ และรับค่าชดเชยที่กำหนดไว้ในระเบียบ และเป็น ข้อมูลในการควบคุมวัสดุ สิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยอีกด้วย จะเห็นได้ว่าระบบข้อมูล สารสนเทศ ของผู้ประสบภัยนี้มีความสำคัญ และสัมพันธ์ในส่วนต่าง อีกหลายส่วน ทั้งยังเป็นหลักฐานในการ ป้องกันการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ้ำซ้อนอีกด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าระบบ

สารสนเทศมีความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ทั้งข้อมูลระบบสารสนเทศนี้ยังสัมพันธ์ระบบทะเบียนของพื้นที่ และการตรวจสอบป้องกันการช่วยเหลือผู้ประสบภัยซ้ำซ้อน ในการที่นโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติให้สำเร็จนั้น ระบบสารสนเทศก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน

1.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีความสำคัญ ต่อในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู สิ่งอำนวยความสะดวกในที่นี้รวมถึง อุปกรณ์สำนักงานในการปฏิบัติงาน รถยนต์ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ สถานที่ปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย รวมถึงที่ตั้งที่เหมาะสมต่อผู้ประสบอัคคีภัยในการเดินทางมารับบริการ หรือขอรับการช่วยเหลือ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในนโยบายไปปฏิบัติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา ด้านสถานที่ได้รับการสนับสนุนพื้นที่ใช้งานจากสถานศึกษา ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวก สำนักได้จัดหาให้สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ และบุคลากรก็มีความพอใจ และทัศนคติผู้ปฏิบัติงานก็พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัย ฉะนั้นจึงส่งผลความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน

จากการศึกษาข้อมูลด้านทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยหนึ่งในการดำเนินงานที่จะมีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ นั้น ในส่วนของทัศนคติได้จำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้คือ

1.3.1 ผลกระทบด้านทัศนคติ

1.3.2 สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

1.3.1 ผลกระทบด้านทัศนคติ

กรณีการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานั้น ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู มีผลต่อการปฏิบัติงานเช่นกัน ดังเช่นผู้ประสบอัคคีภัยที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ การให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อรับค่าชดเชยการช่วยเหลือเบื้องต้น ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการประสานงานและถ่ายทอดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย สู่ประผู้ประสบอัคคีภัยของชุมชนสวนพลูพัฒนา ผู้ปฏิบัติงานก็จะมีทัศนคติที่ดี ส่งผลให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่ความสำเร็จตามนโยบาย จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่าผลกระทบด้านทัศนคติ ส่วนมากมีความเห็นในทางที่ดี มีผลต่อการปฏิบัติงาน

ช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากการที่ประชาชนผู้ประสบภัยให้ความร่วมมือ การสนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการประสานของผู้นำชุมชนสนับสนุนพัฒนาเอง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานส่วนมากมีประสบการณ์สามารถวิเคราะห์ หรือวินิจฉัยปัญหาให้ลุล่วง อันนำไปสู่การดำเนินนโยบายช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์

1.3.2 สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น สิ่งจูงใจหรือรางวัล บำเหน็จความดีความชอบ การให้รางวัลสิ่งของ หรือการเลื่อนขั้นเงินเดือน ล้วนเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จ ดังกล่าว การนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยของชุมชนสนับสนุนพัฒนานั้น ผู้ปฏิบัติงานได้รับ การจัดสวัสดิการอาหาร เครื่องดื่ม แก่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดค่าทำการล่วงเวลา เหล่านี้ล้วนเป็นแรงเสริมที่จะผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ อย่างเต็มที่ ส่งผลให้งานลุล่วงสำเร็จลงได้ จากข้อคิดเห็น หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. ให้ความเห็นว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งระเบียบกระทรวงการ คลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ก็ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน อันเป็นปัจจัยที่จะส่งผลความสำเร็จของนโยบายสู่การปฏิบัติ

1.4 โครงสร้างระบบราชการ

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กร หรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ การจัดองค์กร รูปแบบ โครงสร้างองค์กร หรือหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับนโยบาย หรือการส่วน ๆ ราชการ สำนัก กอง ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบาย การจัดองค์กรมีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าพอใจกับโครงสร้างปัจจุบัน ในส่วนกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. เห็นควรได้รับสนับสนุนด้านทรัพยากร และจากระเบียบกระทรวงการคลัง ระบุพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นหน้าที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็น การช่วยเหลือผู้ประสบภัย สำหรับภัยขนาดใหญ่ หรือต่อเนื่องจึงใช้ พรบ.ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งมีอำนาจในการระดมสรรพกำลัง เมื่อเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ และควรให้ความสำคัญกับแนวทางการป้องกันสาธารณภัย มากกว่าการบรรเทาเพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

2. ผลการปฏิบัติการที่เกิดจากการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

นโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ มิใช่การชดเชยความเสียหาย จากการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติจะพิจารณาจากเอกสารประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ตามมีแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ไว้ 4 ประการคือ

2.1 การให้บริการอย่างเป็นธรรม หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างภาคเสมอภาคเป็นธรรม

2.2 การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา หมายถึง การให้การความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

2.3 การให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมครบถ้วน ตามสภาพปัญหาของผู้ประสบภัย

2.4 การให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจร จนกว่าผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ

2.1 การให้บริการอย่างเป็นธรรม

สรุปการให้บริการอย่างเป็นธรรมทั้ง 3 ด้าน คือด้านความเป็นธรรมในพื้นที่ ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนพลูพัฒนาส่วนมากเห็นมากการให้ความช่วยเหลือในแต่พื้นที่ไม่มีความแตกต่าง ด้านการให้ความเป็นธรรมด้านอาชีพ ส่วนมากมีความพอใจในการให้ความช่วยเหลือที่ไม่แตกต่าง และด้านการให้ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่นหรือ กลุ่มเด็ก คนชรา และผู้พิการ พบว่าผู้ประสบภัยส่วนมากมีความพอใจในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเด็ก แต่กลุ่มคนชรา ยังขาดการดูแลและช่วยเหลือเท่าที่ควร

2.2 การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา

ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนพลูพัฒนานั้น ต้องให้การความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์จะชี้ให้เห็นว่าผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนพลูพัฒนาได้รับการ ช่วยเหลือรวดเร็ว และมีความพึงพอใจเป็นส่วนมาก

2.3 การให้บริการอย่างพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนพลูพัฒนาในเบื้องต้นส่วนมากมีความพึงพอใจเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ตามสภาพ และสถานการณ์ และเมื่อได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ประสบอัคคีภัยก็ได้รับการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น แต่ในความเห็นที่

แตกต่างกัน เมื่อสืบค้นข้อมูลต่อไปพบว่า มีปัญหาการจัดการสาธารณสุขปศุสัตว์ยังไม่ทั่วถึงในคั่นแรก ๆ เท่านั้น

2.4 การให้บริการอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนมากมีความพอใจในการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบและหลักฐาน ส่วนการติดตามผลนั้นนั้นส่วนมากเห็นว่าการติดตามผลในปีแรก และการติดตามจะติดตามผ่านทางคณะกรรมการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย เพื่อรองรับสถานการณ์ และแนวทางการแก้ไขปัญหาล้างจากการเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ

1. ปรับปรุงและทบทวนระเบียบและวิธีการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการ
2. กำหนดมาตรฐานและการจัดการระบบข้อมูลผู้ประสบภัย และการประเมินความเสียหาย
3. กำหนดแผนและขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ชัดเจน
4. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาช่วยในการกำหนดพื้นที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยและประเมินความเสียหาย
5. จัดทำแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างละเอียดโดยในแผนจะประกอบด้วย
 - โครงสร้างของหน่วยและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - การประสานงานและการติดต่อสื่อสาร
 - การเตรียมบุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการดำเนินงาน
6. จัดหางบประมาณในการดำเนินตามแผน
7. วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยต่าง ๆ
8. กำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้ชัดเจน
9. จัดหาบุคลากร และอุปกรณ์ และเครื่องมือในการดำเนินการให้เหมาะสม
10. วางรูปแบบโครงสร้าง และแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจนเป็นระบบ และมีความเหมาะสมตามภารกิจ หน้าที่ ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ

11. ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติ และสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน

12. จัดวางรูปแบบในการสำรวจข้อมูลและแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการวิจัย

ควรได้มีการศึกษาต่อไปเกี่ยวกับ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติขนาดใหญ่โดยแผนบูรณาการ ภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ และภาคเอกชน เพื่อจะเห็นภาพที่ครอบคลุมแนวนโยบาย การช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติของประเทศไทย ตัวอย่าง อุทกภัยโคลนถล่ม หรือ กรณีแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ซึ่งจะมีผลกระทบในวงกว้าง และกระทบกับประชาชนจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันสาธารณภัยจะทวีความรุนแรงและอัตราการความถี่ในการเกิดสาธารณภัยที่เพิ่มขึ้น.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง, นโยบายและการวางแผนสังคม. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2541.
- กุลธน ธนาพงศ์ธร. "นโยบายของรัฐ:อะไร ทำไม อย่างไร." คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522. (เอกสารอัดสำเนา)
- จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2529). การประเมินนโยบายสาธารณะ. ใน เอกสารการสอนชุด
วิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน, หน่วยที่ 6 หน้า 247 - 254 พิมพ์ครั้งที่ 2.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : สารมวชน.
- พงศ์โพยม วาศภูติ, 2545 "แนวทางการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย" กรมป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2545 กรม "การจัดทำยุทธศาสตร์" กรมป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- วิจิตร ระวิวงศ์ , 2532 "อนาคตของสวัสดิการสังคมไทย" เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง
"สวัสดิการสังคมไทย ในปัจจุบันและอนาคต" คณะกรรมการสภาพัฒน์แห่งชาติ สาขาสังคม
วิทยา (อัดสำเนา)
- เจตน์ ธนวัฒน์. "ปัญหาการนำนโยบายของผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง."
วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม), คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ปुरुชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2526. การวิจัยประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระนคร.
- ภูษิตา อินทรประสงค์. 2538. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงพยาบาลชุมชน
ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สหยาบลิขและการพิมพ์, 2539.
- วีรพล สุวรรณนันท. 2527. ความรู้เบื้องต้นในการจัดการเตรียมแผนและโครงการ : ตอน
การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแผนและโครงการ. ม.ป.ท. : ม.ป.ท.
- สมบัติ อารังญวงศ์. (2543). นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2531. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจินต์ ธารายุทธ. 2538. ประสิทธิภาพการบริหารโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการเพื่อขอใช้

- ไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวง : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. การวิจัยประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การพิมพ์.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.
- ศุภชัย สมน้อย. 2542. การนำนโยบายการควบคุมและป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าไปปฏิบัติ :
ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- อนันต์ เกตุวงศ์. 2530. การวัดและประเมินผลความสำเร็จของแผน. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การวางแผนและควบคุมการบริหาร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร :
ชวนการพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. 2532. การบริหารประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Bedeian, G.A. and F.R. Zammuto. (1991). Organization theory and Design Orlando.
n.p. The Prylen Press.
- Bernard, Chester. (1983). The function of the executive. Cambridge : Harvard University Press.
- Edward, George. Ira Sharkansky. (1979). Implementation. 2d ed. Berkley: University of
California Press.
- Elmore, Richard. (1977). Blackward mapping: Implementation research and
Policy decisions. Political science quaterly 94 (Winter) : 601 – 606.
- Etizioni, A.(1964). Modern organization. Engiewood Uiffs : N.J. Poentice Hall.
- George C. Edwards, III. (1980). Implementing Public Policy. Washington, D.C.:
Congressional Quarterly Press.
- Presman, Jefrey L.and Widdavsky, Aron. (1979). Implementation. 2nd ed. Berkley :
University Of California Press,
- Quad, Edward S. (1982). Analysis for Public Decision. 2nd.ed. New York: Elsevier Science
Publishing Co. Inc.
- Van Meter, Donal S., and Carl E. Van Horn.(1975). The policy implementation
Process : Aconaptual framework. Administration and Society 6 (February):
445 – 486.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

หัวข้อสัมภาษณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

ด้านการสื่อสารข้อความ

1. มีวิธีดำเนินการอย่างไร ที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ หรือสามารถดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ ฯ 2546 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในการถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลู ใช้คู่มือการปฏิบัติงาน หรือข้อสั่งการ มีรายละเอียดของงาน และขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไรบ้าง (ตัวอย่าง เช่น ให้ดำเนินการข้อ 1 , 2 หรือ 3 แนวทางปฏิบัติ และผู้รับผิดชอบอย่างไร.)

3. มีวิธีดำเนินการอย่างไร ที่จะให้ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ของระเบียบดังกล่าว และสอดคล้องกับสิทธิของตนเองพึงได้

4. จาก หนังสือสั่งการขอยกเว้นหลักเกณฑ์เรื่องค่าเช่าบ้าน ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงิน
 ทดรองราชการฯ 2546 ในกรณีผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานั้น อาจหมายถึงความไม่เที่ยง
 ตรงของนโยบาย ได้มากน้อย เพียงใด

ด้านทรัพยากร

5. ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา มีความรู้ ความเข้าใจ ตามระเบียบ
 กระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ ฯ 2546 และโดยรวมมีประสิทธิภาพ มากน้อย เพียงใด

6. ระบบ ทะเบียนประวัติ รายชื่อผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา หรือระบบสารสนเทศนี้มี
 ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพียงใด

7. ในการออกหน่วยเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนานั้น มีการจัดทรัพยากร และ
 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจ มากน้อยเพียงใด

8. หน่วยที่จัดการให้บริการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา เหมาะสม หรือสะดวก
ต่อปฏิบัติ และการให้บริการ มากน้อย เพียงใด

ด้านทัศนคติ

9. ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนาให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานมากน้อย
เพียงใด

10. ผู้ปฏิบัติงานโดยมาก มีทัศนคติในด้านบวก หรือด้านลบ ต่อผู้ประสบอัคคีภัย มากน้อยเพียงใด

11. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีการจัดสรร ค่าทำงานล่วงเวลา อาหารกลางวัน หรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ
แก่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา หรือไม่ อย่างไร

12. ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา จะมีสภาพเสียขวัญ หรือความกดดันอื่น ๆ สภาพแวดล้อม
เหล่านั้น ส่งผลต่อผู้ปฏิบัติงาน ได้มากน้อย เพียงใด

ด้านโครงสร้างระบบราชการ

13. จากโครงสร้างกลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. บุคลากรที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม. ผู้ประสบภัยนี้มีความเหมาะสม กับปริมาณงานหรือไม่ อย่างไร

14. จากโครงสร้างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โครงสร้างหรือผู้ปฏิบัติงานเหมาะสมกัน หรือไม่ อย่างไร

15. ถ้าจะปรับปรุงโครงสร้างของกรมป้องกัน ฯ เพื่อให้สนับสนุนด้านการช่วยเหลือผู้ประสบให้มีประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงในส่วนใด อย่างไร

แบบสัมภาษณ์

ศึกษาผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทอน

ราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

หัวข้อสัมภาษณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเงินทอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา

การให้บริการอย่างเป็นธรรม (ความเป็นธรรมในพื้นที่ ,ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ , ความเป็นธรรมกลุ่มเด็ก คนชราและสตรี)

1. ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา กลุ่มบ้านผู้นำชุมชน หรือกลุ่ม ซอย 1 ซอย 2 ได้รับการช่วยเหลือ ตามระเบียบเหมือนกันหรือไม่

☐ เหมือนกัน

☐ ไม่เหมือนกัน

กรณีไม่เหมือนกัน นั้นเป็นอย่างไร _____

2. ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ที่หญิงได้รับการช่วยเหลือ ด้านดูแล หรือจัดสถานที่ได้เหมาะสม เพียงใด (เช่นห้องน้ำ-ห้องอาบน้ำหญิง เป็นต้น)

☐ เหมือนกัน

☐ ต่างกัน

มีความแตกต่างอย่างไร _____

3. ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา นั้นประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน นั้นผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ เช่น ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจ เป็นต้น ได้รับการช่วยเหลือรูปแบบเดียวกับผู้ประสบภัยทั่วไปหรือไม่

☐ เหมือนกัน

☐ ต่างกัน

ที่แตกต่าง นั้นอย่างไร _____

4. ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา คนชรา เด็ก หรือผู้พิการ อ่อนแอ ได้รับการช่วยเหลือ ดูแล เป็นพิเศษ จากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการหรือไม่

☐ ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

☐ ได้รับการดูแลเหมือนทั่วๆ ไป

ได้รับการดูแลพิเศษเช่น _____

การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา (ความรวดเร็ว ประสิทธิภาพ)

5. เมื่อเหตุการณ์เพลิงสงบลงแล้ว สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยในเบื้องต้น ได้รวดเร็ว เพียงใด

☐ รวดเร็ว พอใจ

☐ ช้า ไม่พอใจ

มีความเห็นว่า / เนื่องจาก _____

6. จากการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในเบื้องต้น ในด้านต่าง ๆ นั้น เห็นว่ากรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพียงใด

☐ มีประสิทธิภาพ

☐ มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ เพราะเห็นว่า _____

การให้บริการอย่างเพียงพอ (การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมครบถ้วน ตามสภาพ
ผู้ประสบภัย)

7. การช่วยเหลือระบบสาธารณูปโภคในเบื้องต้น เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ ชาย-หญิง ไฟฟ้า หรือ
อุปกรณ์แสงสว่าง อื่น ๆ นั้นในเบื้องต้น พอเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

- ☐ พอเพียง
- ☐ ไม่พอเพียง

มีความเห็นว่า / เนื่องจาก _____

8. จากระบบสาธารณูปโภค ที่จัดหาให้ผู้ประสบภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนาในเบื้องต้น นั้นมี
ความพอใจ หรือไม่ อย่างไร

- ☐ พอใจ
- ☐ ยังไม่พอใจ

มีความเห็นว่า / เนื่องจาก _____

การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (ช่วงระยะเวลาการให้บริการ , การติดตามผล)

9. ในการให้คำชดเชย ต่าง ๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเครื่องครัวประกอบอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม
เมื่อได้แสดงหลักฐาน หรือสัมภาษณ์ แล้ว สามารถรับคำชดเชยดังกล่าวทันทีหรือไม่อย่างไร

- ☐ รับคำชดเชยทันที
- ☐ ต้องรอ หรือนัดวัน เวลา

มีความเห็นว่า / เนื่องจาก _____

10. จากการที่สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรม ปก. กระทรวงมหาดไทยแล้ว ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอัคคีภัย ชุมชนสวนพลูพัฒนา ในระยะ 1-2 ปี มีการติดตามผล หรือประกาศให้ข้อมูลแก่ผู้ประสบภัย ในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกหรือไม่ อย่างไร

☐ มีการติดตามผล อยู่เสมอ

☐ ไม่มีการติดตามผล

มีความเห็นว่า / เนื่องจาก _____

#####

ภาคผนวก ข

ผู้รับการสัมภาษณ์

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

1. นายอดิศักดิ์	เทพอาสน์ อดิตรีรักษาการผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
2. นายวิศณุ	สุดาพร. ผู้อำนวยการกองคลัง
3. นายธีรยุทธ	จันทร์ดิษฐ์วงศ์ หัวหน้ากลุ่มงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขต กทม.
4. นายณัชนนท์	สนประเสริฐ หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วม
5. นางสาววิไลวรรณ	เกษะเสถียร. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว
6. นายถนอมพล	คอนไพรวัด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว
7. นายฉลอง	จุฑาศรี นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 ว
8. นายดิเรก	ทนงรบ. นิติกร 6
9. นางสาวประภาพรณ	พนันเกว๋ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
10. นางสาวกัญจนรัตน์	จันทร์อ่อน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ

ลำดับที่ 1-8 ผู้ปฏิบัติงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กลุ่มที่ 9-10 ผู้แทนจากสำนักงานประมาณ

ผู้รับการสัมภาษณ์

ศึกษาผลการปฏิบัติการ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยไปปฏิบัติ

1. นายสมบุญ สุ่มมาตร	ประธานชุมชนสวนพลูพัฒนา
2. นายสาคร วิสูตรนาวิทย์	กรรมการชุมชนสวนพลูพัฒนา
3. นางพันธ์ เพ็งจันทร์	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 1
4. นายจรูญ ศรีมณี	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 1
5. นางประไพ สันนุ่น	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 2
6. นายมานัส นักเป่า	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 2
7. นางสาวมณฑาทิ วิธิธามาตรย์	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 3
8. นายปิ่น แก้วกลาง	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 3
9. นางประเสริฐ นกน้อย	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 4
10. นางจันทร์เทศ พุ่มศิริ	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 4
11. นายกันหา รักการ	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 5
12. นายประมวล กระสายกลาง	ตัวแทน ผู้ประสบอัคคีภัยชุมชนสวนพลูพัฒนา โซน 5

ภาคผนวก ค

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี
ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรอง
ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๐๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบคณะรัฐมนตรีจึง วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๘

(๒) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
กรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับการจ่ายเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่า
ด้วยเงินทดรองราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ.
๒๕๓๒ และระเบียบเงินทดรองของทางราชการทหาร

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัยอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้งภาวะฝน
แล้ง ฝนทิ้งช่วง พายุ ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลง
หรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่
อการ ร้ายกองกำลังจากนอกประเทศหรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการ
ตลอดจนภัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่
ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ

“ฉุกเฉิน” หมายความว่า เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน
เวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

“ผู้ประสบภัยพิบัติ” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และให้หมายความรวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่นั้นด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร” ให้หมายความรวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการปศุสัตว์และด้านการประมงด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระยะสั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัตินั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนพิการซึ่งหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตพิการ หรือบาดเจ็บจากภัยพิบัติ การขนย้ายครอบครัว และการส่งเสริมอาชีพระยะสั้นแก่ครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำและการส่งต่อให้แก่

หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ อันเป็นการจำเป็นเพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

“การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านกายและจิต ซึ่งประกอบด้วยการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสาธารณสุขที่จำเป็น เพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

เงินอุดหนุนราชการ

ข้อ ๗ ให้ส่วนราชการมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉิน สำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ในการให้หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

(๑) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๓) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๔) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๕) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๖) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข	๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๗) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๘) ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ในการนี้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนราชการตาม (๒) แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนราชการตาม (๔) แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสมซึ่งแต่ละแห่งต้องไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ทั้งนี้ ให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย

ข้อ ๔ การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการภายในวงเงินตามข้อ ๗ ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับกรณีข้อ ๗ (๑)
- (๒) ปลัดกระทรวงกลาโหม สำหรับกรณีข้อ ๗ (๒)
- (๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับกรณีข้อ ๗ (๓)
- (๔) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับกรณีข้อ ๗ (๔)
- (๕) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับกรณีข้อ ๗ (๕)
- (๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำหรับกรณีข้อ ๗ (๖)
- (๗) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำหรับกรณีข้อ ๗ (๗)

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับกรณีข้อ ๗ (๘) เว้นแต่การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ภายในวงเงินที่จัดสรรให้ ให้เป็นอำนาจของ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณีผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามวรรคหนึ่งอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการแทนตนก็ได้

ข้อ ๕ เมื่อส่วนราชการตามข้อ ๗ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์สิ้นสุดลง

หมวด ๒

คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๐ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับ อำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.อ.” หรือ “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.กอ.” แล้วแต่กรณี ประกอบด้วยนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนผู้แทนกระทรวง กลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๑ ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี และความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ โดยจัดทำ บัญชีเป็นประเภทไว้

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. อื่น ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในหลายอำเภอหรือหลายกิ่งอำเภอ

(๔) รายงานผลการสำรวจตาม (๑) และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ ดำเนินการไปแล้วให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ต่อไป

ข้อ ๑๒ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด คณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.จ.” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมคนหนึ่ง ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๓ ให้ ก.ช.ภ.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัดและความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) ระดมสรรพกำลัง ควบคุม เร่งรัด และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อน

(๔) พิจารณานอมนุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบนี้ แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามมติของ ก.ช.ภ.จ.

(๕) จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และอื่นๆ ที่จำเป็นจากส่วนกลางในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเกินกว่าความสามารถของจังหวัด

(๖) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.จ. อื่น ในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในหลายจังหวัด

(๗) รายงานความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัด การแก้ไขความเดือดร้อน เฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และโครงการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากส่วนกลาง ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบหรือเพื่อพิจารณา ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

ข้อ ๑๔ การประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๒ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานลงคะแนนเสียงอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๕ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อน เฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด

ข้อ ๑๖ เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นในท้องที่ใด หากเป็นกรณีฉุกเฉิน ให้ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเกิดในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) กรณีเกิดในจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดการประกาศให้ภัยพิบัติใดเป็น ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ต้องกำหนดพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติดังกล่าวและระยะเวลาของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นด้วยทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๗ เมื่อได้มีการประกาศตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ คุ้มครองกัน และบรรเทาสาธารณภัยอาจกำหนดประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือเฉพาะหน้าก็ได้

ในกรณี ที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือเฉพาะหน้าตามที่กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยกำหนด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ได้ทันทีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้และให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๑๖ ดำเนินการ ประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในภายหลังโดยเร็ว

ข้อ ๑๙ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอนุมัติการจ่ายเงินอุดหนุน

ราชการ เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้ผู้มีอำนาจ ตาม ข้อ ๘ (๓) (๔) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี อนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการ

(๒) ในกรณีที่วงเงินอุดหนุนราชการในอำนาจอนุมัติจ่ายของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยไม่เพียงพอ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทยและถ้าเงินที่ได้รับการสนับสนุนดังกล่าวยังไม่ เพียงพออีก ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๓) ในกรณีที่วงเงินอุดหนุนราชการของส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) หรือ

(๖) ไม่เพียงพอ ให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒๐ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๒ แล้วแต่ กรณี เว้นแต่กรณีตามข้อ ๑๘ หรือเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานในสังกัด กระทรวงกลาโหมให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ทันที และรายงานคณะกรรมการดังกล่าวต่อไป

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๒ ได้ทันเวลาที่ถ้าผู้ว่า ราชการจังหวัด หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณีสำนักงาน คณะ กรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ความเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ก็ให้มีอำนาจพิจารณา อนุมัติให้ความช่วยเหลือไปก่อนได้

ข้อ ๒๑ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี อนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อดำเนิน

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติภายในวงเงินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้ถ้าปรากฏว่ามีความจำเป็น ต้องใช้เงินเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าวงเงินที่ได้รับจัดสรร ให้ดำเนินการ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอขอรับการสนับสนุนโดยตรงต่อจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด อนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดังกล่าวตามมติ ก.ช.ภ.จ.

(๒) ในกรณีที่วงเงินอุดหนุนราชการที่อยู่ในอำนาจอนุมัติจ่ายของผู้ว่าราชการจังหวัดมีไม่ เพียงพอ ให้จังหวัดดำเนินการขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือในจำนวนเงินส่วนที่เกิน โดยตรงจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร และการให้ความช่วยเหลือด้านการ แพทย์และการสาธารณสุข ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการตามข้อ ๗

(๓) (๔) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี

(๓) ในกรณีที่วงเงินอุดหนุนราชการที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยมีไม่เพียงพออีก ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ช่วยเหลือ จากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทยและถ้าวงเงินยังไม่เพียงพออีกให้กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๔) ในกรณีที่วงเงินอุดหนุนราชการของส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) หรือ (๖) มีไม่เพียงพอ ให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี การโอนเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแก่จังหวัดให้ดำเนินการโดยวิธีการโอนเงินขายบิล

ข้อ ๒๒ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหมทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานในสังกัด กระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างกระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน...

(๒) ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๗ (๒) หรือ ข้อ ๗ วรรค สอง แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้เป็น ไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยความเห็นชอบของ กระทรวง การคลัง

ข้อ ๒๓ ถ้าส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งไม่มีวงเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบนี้ ได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือหรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีภัยพิบัติฉุกเฉินเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ และ พื้นฟู ผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีภัยพิบัติฉุกเฉินเกิดขึ้นในจังหวัดอื่น ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากที่ทำการปกครองจังหวัดนั้น

ข้อ ๒๔ การขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๑๙ ข้อ ๒๑ และ ข้อ ๒๓ ให้ทำเป็นหนังสือซึ่งอย่างน้อยให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทของภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
 - (๒) วัน เดือน ปีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และวัน เดือน ปีที่เกิดความเสียหาย
 - (๓) สถานที่เกิดเหตุ (ให้ระบุชื่อถนน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ)
 - (๔) จำนวนผู้ประสบภัยพิบัติโดยประมาณ
 - (๕) ความเสียหายโดยประมาณ เช่น จำนวนบ้านเรือนที่เสียหาย ทรัพย์สินที่เสียหาย รวมทั้งมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยประมาณ จำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต เป็นต้น
 - (๖) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
 - (๗) ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ
- กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจขอรับการสนับสนุนเป็นหนังสือได้ ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือโดยเครื่องมือสื่อสารใดๆ หรือโดยวิธีอื่นใดและให้ยืนยันเป็นหนังสือในภายหลังโดยด่วนที่สุด

ข้อ ๒๕ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือโดยด่วน ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นยื่นขอรับความช่วยเหลือต่อ

(๑) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือกระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

(๒) จังหวัดหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น

ข้อ ๒๖ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ส่วนราชการบริหารการเงินและการพัสดุตามที่กำหนดในระเบียบนี้จนกว่าจะสามารถปฏิบัติตามระเบียบปกติได้ โดยให้ประสานงานระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยกันกับเอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

หมวด ๔

การจ่ายและการชดใช้เงินทดรองราชการ

ข้อ ๒๗ การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดหากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

ข้อ ๒๘ เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ อนุมัติการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแล้ว ให้ส่วนราชการตามข้อ ๗ เบิกเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการเพื่อรองจ่ายไปพลางก่อนตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๒๙ ในการจ่ายเงินรายใด ผู้รับเงินมิได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐานหรือ มิได้ลงลายมือชื่อไว้ในสมุดทะเบียนที่ใช้เป็นหลักฐานการจ่ายเงินของทางราชการให้ผู้รับเงินทำใบสำคัญรับเงินตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๓๐ เมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้รีบดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงิน ทดรองราชการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหมวดนี้ และเมื่อได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ รายจ่ายแล้ว ให้เบิกเงินงบประมาณรายจ่ายดังกล่าวโดยวิธีเบิกหักหลักส่งเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการโดยเร็ว

ข้อ ๓๑ เมื่อส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) (๖) หรือ (๗) ได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรุงเทพมหานครไปแล้วให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๘ (๓) (๔) (๖) หรือ (๗) รับรอง แล้วแต่กรณี และให้เก็บหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับไว้ที่ส่วนราชการนั้น เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบในกรณีที่มีการขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ ให้ส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) (๖) หรือ (๗) จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๘ (๓) (๔)(๖) หรือ (๗) รับรองแล้วแต่กรณี และส่งให้แก่ส่วนราชการ ที่ให้การสนับสนุนพร้อมสำเนาหลักฐานใบสำคัญ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนที่ได้รับจากส่วนราชการนั้น เพื่อให้ดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการ ต่อไป

ข้อ ๓๒ การชดใช้เงินทดรองราชการสำหรับจังหวัด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่ออำเภอหรือกิ่งอำเภอได้ใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการที่ได้รับจัดสรรจากผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้ว ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอรับรอง และส่งให้แก่จังหวัดพร้อมหลักฐานใบสำคัญ ต้นฉบับและมติ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการต่อไป

(๒) เมื่อจังหวัดได้ใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้ว ให้จังหวัดจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดรับรองและส่งให้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพร้อมมติ ก.ช.ภ.จ. เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการดังกล่าว สำหรับหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ ให้จังหวัดเก็บรักษาไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

(๓) เมื่อจังหวัดได้ใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการที่ได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลางไปแล้ว ให้จังหวัดจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดรับรองและส่งให้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี พร้อมมติ ก.ช.ภ.จ. เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการดังกล่าว สำหรับหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ ให้จังหวัดเก็บรักษาไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจ สอบทั้งนี้ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการที่ส่งให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในกรณีนี้แตกต่างหากจาก (๒)

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือส่วนราชการตามข้อ ๗ (๓) (๔) หรือ (๖) ได้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการอื่นตามข้อ ๒๑ (๓) และ (๔) ให้กรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือส่วนราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณีส่งเอกสารหลักฐานตามข้อ ๓๒ (๒) ให้แก่ส่วนราชการอื่นนั้น เฉพาะส่วนที่เป็นการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการอื่นนั้น เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการต่อไป

ข้อ ๓๔ กรณีกระทรวงกลาโหม เมื่อผู้ที่ปลัดกระทรวงกลาโหมมอบหมายได้จ่ายเงินอุดหนุนราชการไปแล้ว จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งหัวหน้าหน่วยงานนั้นรับรอง ส่งให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม พร้อมหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการต่อไป

ข้อ ๓๕ เมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๒๓ ได้จ่ายเงินอุดหนุนราชการไปแล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นรับรอง และ

ส่งให้แก่ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี พร้อมกับหลักฐาน ใบสำคัญต้นฉบับเพื่อเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการให้ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือหรือจังหวัด แล้วแต่กรณีเก็บรักษาหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับที่ได้รับ เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ข้อ ๓๖ การจัดทำรายงานการจ่ายเงินทดรองราชการ ให้เป็นไปตามแบบและเงื่อนไขที่กรมบัญชีกลางกำหนดให้ส่วนราชการซึ่งเป็นผู้จัดทำรายงานจัดส่งสำเนารายงานไปยังกรมบัญชีกลาง

และสำนักงานประมาณ แห่งละหนึ่งชุด

ข้อ ๓๗ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ หรือจังหวัดเก็บรักษาหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับที่มีอยู่หรือที่ได้รับเพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไป

ข้อ ๓๘ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเดือนสิงหาคมและกันยายนและได้จ่าย เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติไปแล้ว แต่ไม่สามารถจัดงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการในปีงบประมาณได้ทัน ให้นำไปขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในปีงบประมาณถัดไปโดยให้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติให้ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ข้อ ๓๙ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินในเรื่องใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบปกติของทางราชการ

หมวด ๕

การจัดหาและการควบคุมพัสดุ

ข้อ ๔๐ การจัดหาพัสดุเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๔ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา เปรียบเทียบราคาและตกลงราคากับผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงในราคาซึ่งไม่สูงกว่าราคาตลาดของท้องที่ในช่วงเวลาที่ภัยพิบัติเกิดขึ้นและเมื่อดำเนินการตกลงราคาพัสดุแล้ว ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๔ เพื่อพิจารณาอนุมัติและออกใบสั่งซื้อหรือใบสั่งจ้างหากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจะไม่ทันต่อเหตุการณ์ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง พิจารณาดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างไปก่อนได้ภายในวงเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท แล้วรีบรายงานขอความเป็นชอบต่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๔ ในโอกาสแรกที่ทำได้

ข้อ ๔๑ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่จัดหามาตามข้อ ๔๐ เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้พัสดุนั้นโดยเร็วเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดหาพัสดุจะทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่จัดหามานั้นด้วยก็ได้

ข้อ ๔๒ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่จัดทำบัญชีรับ-จ่ายพัสดุ โดยแสดงรายการและจำนวนพัสดุ พร้อมกับรายชื่อหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบพัสดุไว้เพื่อเป็นหลักฐานเมื่อกรณีฉุกเฉินสิ้นสุดลงและสามารถปฏิบัติตามระเบียบปกติได้แล้วให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งดำเนินการสำรวจพัสดุที่คงเหลืออยู่ทั้งหมด และให้นำพัสดุดังเหลือไปลงบัญชีพัสดุหรือทะเบียนครุภัณฑ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุต่อไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๓ การใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๔๔ ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราในการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่ออกตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๘ ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๕ ในระหว่างที่ยังมิได้มีกำหนดแบบและเงื่อนไขรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการตามระเบียบนี้ ให้ใช้แบบรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่กรมบัญชีกลางกำหนดตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๓๘ ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการกำหนดแบบและเงื่อนไขรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการตาม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายทรรศน์ ปูนวงศ์
วันเดือนปีเกิด	29 ตุลาคม 2504
สถานที่เกิด	ตำบลทองคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	7 หมู่ที่ 4 ตำบลทองคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
หน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 7 ว
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
พ.ศ. 2526	วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
พ.ศ. 2536	การศึกษาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2550	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ